

Ατομική Διπλωματική Εργασία

**Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΤΗΣ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗΣ
ΣΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ ΗΛΙΚΙΑΣ 15–30 ΕΤΩΝ
ΣΕ ΔΙΑΦΟΡΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΗΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ ΖΩΗΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ**

Μαρούλη Βάνια

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

Μάιος 2026

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

Η επίδραση της Τεχνητής Νοημοσύνης

στους νέους ηλικίας 15–30 ετών

σε διάφορους τομείς της καθημερινής ζωής στην Κύπρο

Μαρούλη Βάνια

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια

Ελπίδα Κεραυνού - Παπαηλιού

Η Ατομική Διπλωματική Εργασία υποβλήθηκε προς μερική εκπλήρωση των
απαιτήσεων απόκτησης του πτυχίου Πληροφορικής του Τμήματος Πληροφορικής του
Πανεπιστημίου Κύπρου

Μάιος 2026

Δηλώνω ότι η παρούσα διατριβή και οποιοδήποτε συνοδευτικό λογισμικό αποτελούν δικό μου πρωτότυπο έργο, εκπονημένο σε πλήρη συμμόρφωση με τον Κώδικα Δεοντολογίας για την Έρευνα του Πανεπιστημίου Κύπρου (<https://www.ucy.ac.cy/legislation/kodikas-deontologias-kai-politikes/>), και με πλήρη ευθύνη εκ μέρους μου για την ακρίβεια, την ακεραιότητα και την εγκυρότητα όλου του περιεχομένου

Ευχαριστίες

Με την ολοκλήρωση της παρούσας Διπλωματικής Εργασίας, θα ήταν παράλειψή μου να μην εκφράσω την ευγνωμοσύνη μου προς όλους όσοι συνέβαλαν στην υλοποίησή της και στήριξαν τη συνολική μου ακαδημαϊκή πορεία.

Αρχικά, οφείλω ένα μεγάλο ευχαριστώ στην επιβλέπουσα καθηγήτρια μου, Δρ. Ελπίδα Κεραυνού Παπαηλιού. Η καθοδήγηση, οι γνώσεις της και η συνεχής στήριξή της αποτέλεσαν καθοριστικούς παράγοντες για την επιτυχή ολοκλήρωση της έρευνας. Η εμπειρία και οι πολύτιμες συμβουλές της με ενέπνευσαν και με βοήθησαν να αναπτύξω τη μελέτη μου με επιστημονική συνέπεια.

Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω τους/τις συμμετέχοντες/ουσες της έρευνας, οι οποίοι/ες αφιέρωσαν χρόνο για να συμμετάσχουν στα ερωτηματολόγια και στις συνεντεύξεις. Ιδιαίτερες ευχαριστίες οφείλω στην υποψήφια διδάκτορα Τζοάννα Γεωργίου, διδάσκουσα Πανεπιστημίου, στην κ. Έλενα Παυλίδου Καθηγήτρια Μέσης Εκπαίδευσης, στην υποψήφια διδάκτορα Έλια Νικολάου, εργαζόμενη στον τομέα της Πληροφορικής καθώς και στον μαθητή Λυκείου Νικόλα Χρίστου, οι οποίοι μοιράστηκαν τις εμπειρίες και τις παρατηρήσεις τους, συμβάλλοντας ουσιαστικά σε μια πιο σφαιρική και ποιοτική ανάλυση των δεδομένων.

Επιπλέον, θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες προς τον Δρ. Γιώργο Κουτσίδη, Αναπληρωτή Επιθεωρητή Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης, για τη συνδρομή του στη διαδικασία έγκρισης της συμμετοχής των μαθητών μέσω του Κέντρου Εκπαιδευτικής Έρευνας και Αξιολόγησης (ΚΕΕΑ). Η συμβολή και συνεργασία του υπήρξαν ιδιαίτερα σημαντικές για τη συλλογή των δεδομένων και την ομαλή διεξαγωγή της έρευνας.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τους φίλους μου και την προσκοπική μου οικογένεια, οι οποίοι στάθηκαν δίπλα μου καθ' όλη τη διάρκεια της εκπόνησης της διπλωματικής μου εργασίας και των σπουδών μου, παρέχοντάς μου πρακτική βοήθεια, ενθάρρυνση και ψυχολογική στήριξη. Ιδιαίτερα, όμως, οφείλω ένα μεγάλο ευχαριστώ στην οικογένειά μου για την αμέριστη αγάπη, υποστήριξη και ενθάρρυνση που μου προσέφερε σε κάθε στάδιο της ακαδημαϊκής μου πορείας.

Περίληψη

Η Τεχνητή Νοημοσύνη (Artificial Intelligence-AI) αποτελεί πλέον αναπόσπαστο μέρος της καθημερινότητας των νέων, επηρεάζοντας σημαντικά τον τρόπο με τον οποίο μαθαίνουν, εργάζονται, αλληλεπιδρούν και λαμβάνουν πληροφορίες. Παρά τα αναμφισβήτητα οφέλη που προσφέρει, όπως η άμεση πρόσβαση σε πληροφορίες, η υποστήριξη της μαθησιακής διαδικασίας και η ενίσχυση της παραγωγικότητας, η συνεχώς αυξανόμενη εξάπλωσή της εγείρει σημαντικούς προβληματισμούς. Οι νέοι έρχονται συχνά αντιμέτωποι με κινδύνους που σχετίζονται με την υπερβολική εξάρτηση από εργαλεία Τεχνητής Νοημοσύνης, τη μειωμένη ανάπτυξη της κριτικής σκέψης, την παραπληροφόρηση και την ψυχολογική πίεση που απορρέει από την ανάγκη για συνεχή διαδικτυακή παρουσία. Παράλληλα, η δυσκολία διάκρισης μεταξύ αυθεντικού και περιεχομένου που παράγεται από την Τεχνητή Νοημοσύνη (AI-generated content) στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης εντείνει την αίσθηση σύγχυσης, εγείροντας ζητήματα αξιοπιστίας και υπεύθυνης χρήσης των τεχνολογικών εργαλείων. Ωστόσο, η Τεχνητή Νοημοσύνη μπορεί να λειτουργήσει και θετικά, παρέχοντας υποστήριξη στη μάθηση, εργαλεία ψυχολογικής ενδυνάμωσης και εξατομικευμένες εμπειρίες, όταν χρησιμοποιείται με κατάλληλη καθοδήγηση και σε ορθά πλαίσια χρήσης.

Η παρούσα διπλωματική εργασία διερευνά τον τρόπο με τον οποίο η Τεχνητή Νοημοσύνη επηρεάζει τους νέους ηλικίας 15-30 ετών στην Κύπρο, καλύπτοντας τομείς όπως η εκπαίδευση, η εργασία, η καθημερινή χρήση και η αλληλεπίδραση με τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης. Η μελέτη βασίστηκε σε συνδυασμό ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων, τα οποία συλλέχθηκαν μέσω ερωτηματολογίου, μίας ημιδομημένης συνέντευξης με μαθητή Λυκείου, καθώς και γραπτών απαντήσεων ανοικτού τύπου από δύο εκπαιδευτικούς και μία νέα εργαζόμενη στον τομέα της Πληροφορικής. Επιπλέον, πραγματοποιήθηκε βιβλιογραφική ανασκόπηση προηγούμενων μελετών σχετικά με τη χρήση και τις επιπτώσεις της Τεχνητής Νοημοσύνης στους νέους.

Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι η Τεχνητή Νοημοσύνη έχει ήδη ενσωματωθεί στην καθημερινότητα και στην εκπαιδευτική πρακτική των νέων, παρουσιάζοντας θετικές επιδράσεις στην υποστήριξη της μάθησης, στην ενίσχυση της παραγωγικότητας και στη διευκόλυνση της πρόσβασης σε πληροφορίες. Παράλληλα, αναδεικνύονται σημαντικοί

προβληματισμοί που σχετίζονται με την υπερβολική εξάρτηση, τη μειωμένη ανάπτυξη της κριτικής σκέψης, την παραπληροφόρηση και την ψυχολογική πίεση. Η πλειονότητα των νέων αναγνωρίζει ότι τα εργαλεία Τεχνητής Νοημοσύνης επηρεάζουν τον τρόπο σκέψης και την καθημερινή τους αλληλεπίδραση με την πληροφορία.

Η εργασία υπογραμμίζει την ανάγκη ενσωμάτωσης θεμάτων που σχετίζονται με την Τεχνητή Νοημοσύνη στην εκπαίδευση, καθώς και την ανάγκη ανάπτυξης της ψηφιακής παιδείας, προώθησης της υπεύθυνης χρήσης των εργαλείων και προστασίας των προσωπικών δεδομένων. Τέλος, προτείνει πρακτικές εισηγήσεις για την αποτελεσματικότερη αξιοποίηση της Τεχνητής Νοημοσύνης στην εκπαίδευση, στην εργασία και στην καθημερινότητα, με στόχο την ενίσχυση της κριτικής σκέψης, της ψηφιακής ευαισθητοποίησης και της ψυχικής ευεξίας των νέων.

Περιεχόμενα

Κεφάλαιο 1	1
Εισαγωγή.....	1
1.1 Γενική Εισαγωγή.....	1
1.2 Δομή Διπλωματικής Εργασίας.....	2
Κεφάλαιο 2	4
Υπόβαθρο και Σχετική Βιβλιογραφία.....	4
2.1 Τεχνητή Νοημοσύνη: Ορισμός και Βασικές Έννοιες	4
2.1.1 Ορισμός της Τεχνητής Νοημοσύνης (Artificial Intelligence - AI).....	4
2.1.2 Εξέλιξη της Τεχνητής Νοημοσύνης	4
2.1.3 Κατηγορίες Τεχνητής Νοημοσύνης	5
2.2 Χρήση της Τεχνητής Νοημοσύνης από Νέους	5
2.2.1 Τεχνητή Νοημοσύνη στην Εκπαίδευση	6
2.2.2 Τεχνητή Νοημοσύνη στην Εργασία	6
2.2.3 Καθημερινή Χρήση	6
2.3 Επιπτώσεις της Τεχνητής Νοημοσύνης στους Νέους	6
2.3.1 Θετικές Επιπτώσεις	7
2.3.2 Αρνητικές Επιπτώσεις	7
2.4 Ιδιωτικότητα και Προσωπικά Δεδομένα	7
2.4.1 Συλλογή δεδομένων.....	7
2.4.2 Κίνδυνοι για τους νέους	7
2.5 Σχετική Βιβλιογραφία.....	8
2.6 Σύνδεση με την παρούσα έρευνα	8
Κεφάλαιο 3.....	9
Μεθοδολογία της έρευνας	9
3.1 Ερευνητική Προσέγγιση.....	9
3.2 Συλλογή Δεδομένων	9
3.2.1 Ερωτηματολόγιο	10
3.2.2 Συνεντεύξεις / Γραπτές απαντήσεις ανοιχτού τύπου	10
3.2.3 Βιβλιογραφική Ανάλυση	11
3.3 Μέθοδοι Ανάλυσης Δεδομένων	11
Κεφάλαιο 4	12
Αποτελέσματα Έρευνας	12
4.1 Δημογραφικά Στοιχεία	13

4.2 Τεχνητή Νοημοσύνη στην Εκπαίδευση.....	14
4.2.1 Χρήση Τεχνητής Νοημοσύνης στην Εκπαίδευση	14
4.2.2 Αντιλήψεις για τη θεμιτή χρήση της Τεχνητής Νοημοσύνης στην Εκπαίδευση	15
4.2.3 Ενημέρωση και εκπαίδευση των νέων γύρω από την Τεχνητή Νοημοσύνη.....	16
4.2.4 Ανάγκη εκπαίδευσης για ζητήματα ιδιωτικότητας και προσωπικών δεδομένων στην Τεχνητή Νοημοσύνη	17
4.2.5 Συμπεράσματα	18
4.3 Τεχνητή Νοημοσύνη στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης	19
4.3.1 Αντίληψη αλλαγών στο feed μέσω αλληλεπιδράσεων χρηστών	19
4.3.2 Εμπειρίες και αντιλήψεις σχετικά με αλγορίθμους και περιεχόμενο Τεχνητής Νοημοσύνης.....	20
4.3.3 Προσωποποιημένο περιεχόμενο και αλγοριθμικές προτάσεις	21
4.3.4 Συμπέρασμα	22
4.4 Τεχνητή Νοημοσύνη στην καθημερινή χρήση και αναζητήσεις.....	23
4.4.1 Η Τεχνητή Νοημοσύνη ως βασικό εργαλείο αναζήτησης πληροφοριών	23
4.4.2 Εμπιστοσύνη των νέων στις απαντήσεις της Τεχνητής Νοημοσύνης	25
4.4.3 Λόγοι προτίμησης της Τεχνητής Νοημοσύνης έναντι παραδοσιακών Μηχανών Αναζήτησης.....	26
4.4.4 Αντιλήψεις αξιοπιστίας και πιθανής εξάρτησης από την Τεχνητή Νοημοσύνη....	27
4.4.5 Ποιοτική ανάλυση ανοιχτών απαντήσεων σχετικά με τη χρήση Τεχνητής Νοημοσύνης.....	28
4.4.6 Συμπέρασμα	29
4.5 Τεχνητή Νοημοσύνη και Ενημέρωση.....	30
4.5.1 Παρουσία περιεχομένου Τεχνητής Νοημοσύνης στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης	30
4.5.2 Εξατομίκευση ειδήσεων και αλγοριθμική ενημέρωση.....	31
4.5.3 Τεχνητή Νοημοσύνη και παραπληροφόρηση	32
4.5.4 Συμπέρασμα	33
4.6 Τεχνητή Νοημοσύνη και το Μέλλον	34
4.6.1 Αντιλήψεις για τον ρόλο της Τεχνητής Νοημοσύνης στο μέλλον.....	34
4.6.2 Ανησυχίες και φόβοι σχετικά με την Τεχνητή Νοημοσύνη	35
4.6.3 Αντίληψη κοινωνικής επίδρασης της Τεχνητής Νοημοσύνης	36
4.6.4 Τεχνητή Νοημοσύνη και το μέλλον της εργασίας	38
4.6.5 Συμπεράσματα	39
4.7 Επιπτώσεις της Τεχνητής Νοημοσύνης στην Υγεία και την Ψυχική Κατάσταση των Νέων	39
Κεφάλαιο 5	41

Ποιοτική Ανάλυση Απαντήσεων και Συνεντεύξεων	41
5.1 Εισαγωγή	41
5.2 Τεχνητή Νοημοσύνη στην Εκπαίδευση.....	41
5.3 Τεχνητή Νοημοσύνη στην καθημερινότητα και την εργασία	42
5.4 Κίνδυνοι και Προβληματισμοί σχετικά με την Τεχνητή Νοημοσύνη	43
5.5 Το Μέλλον της Τεχνητής Νοημοσύνης.....	44
5.6 Συμπέρασμα	45
Κεφάλαιο 6	46
Συμπεράσματα και Εισηγήσεις	46
6.1 Εισαγωγή.....	46
6.2 Ενσωμάτωση Τεχνητής Νοημοσύνης στην καθημερινότητα και την εκπαίδευση ...	46
6.3 Κίνδυνοι και περιορισμοί.....	47
6.4 Τεχνητή Νοημοσύνη στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης και την ενημέρωση.....	47
6.5 Αντίληψη για το μέλλον της Τεχνητής Νοημοσύνης	47
6.6 Συνολική Αποτίμηση	47
6.7 Εισηγήσεις.....	48
6.8 Μελλοντική Επέκταση της έρευνας	49
Βιβλιογραφία.....	52
Παράρτημα Α.....	A-1
Ερωτηματολόγιο	A-1
Παράρτημα Β.....	B-1
Συνέντευξη Μαθητή	B-1
Ερωτήσεις Εργαζομένης	B-1
Ερωτήσεις Εκπαιδευτικού Ανώτατης Εκπαίδευσης.....	B-2
Ερωτήσεις Εκπαιδευτικού Μέσης Εκπαίδευσης.....	B-2

Κεφάλαιο 1

Εισαγωγή

1.1 Γενική Εισαγωγή	1
1.2 Δομή Διπλωματικής Εργασίας	2

1.1 Γενική Εισαγωγή

Η Τεχνητή Νοημοσύνη - στο εξής ο όρος θα αναφέρεται ως TN - αποτελεί μία από τις πιο ραγδαία εξελισσόμενες τεχνολογίες της σύγχρονης εποχής, η οποία επηρεάζει σημαντικά πολλούς τομείς της καθημερινής ζωής. Από τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης - στο εξής ο όρος θα αναφέρεται ως ΜΚΔ - και τις μηχανές αναζήτησης, μέχρι την εκπαίδευση, το gaming και τις διαδικτυακές αγορές, η TN έχει ενσωματωθεί σε μεγάλο βαθμό στις καθημερινές δραστηριότητες των χρηστών.

Ιδιαίτερα οι νέοι ηλικίας 15-30 ετών αποτελούν μία από τις πιο ενεργές ομάδες χρηστών των ψηφιακών τεχνολογιών. Η επαφή τους με εργαλεία TN είναι συχνή και πολυδιάστατη, καθώς αυτά χρησιμοποιούνται για αναζήτηση πληροφοριών, επικοινωνία, ψυχαγωγία, καθώς και για εκπαιδευτικούς σκοπούς. Παρά τα σημαντικά οφέλη που προσφέρει η TN, όπως η ταχύτητα, η ευκολία χρήσης και η εξατομικευμένη εμπειρία, εγείρονται παράλληλα σημαντικά ζητήματα που σχετίζονται με την ιδιωτικότητα, την παραπληροφόρηση, την εξάρτηση από την τεχνολογία και την επιρροή της στη διαμόρφωση των απόψεων των ανθρώπων.

Παρά τη συχνή χρήση των εργαλείων TN, παρατηρείται ότι πολλοί νέοι χρήστες δεν διαθέτουν επαρκή γνώση σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας τους και τον βαθμό στον οποίο αυτά επηρεάζουν τις επιλογές και την καθημερινότητά τους. Το γεγονός αυτό δημιουργεί ένα σημαντικό χάσμα μεταξύ χρήσης και κατανόησης, το οποίο ενδέχεται να έχει επιπτώσεις στην κριτική σκέψη και στον ψηφιακό γραμματισμό των νέων.

Η αυξανόμενη επιρροή της TN καθιστά αναγκαία τη διερεύνηση του τρόπου με τον οποίο αυτή επηρεάζει τους νέους σε διάφορους τομείς της ζωής τους. Παράλληλα, είναι σημαντικό να εξεταστεί κατά πόσο οι νέοι είναι επαρκώς ενημερωμένοι και προετοιμασμένοι για τη σωστή και υπεύθυνη χρήση των τεχνολογιών αυτών.

Η παρούσα διπλωματική εργασία επικεντρώνεται στη διερεύνηση της επίδρασης της ΤΝ στους νέους ηλικίας 15-30 ετών στην Κύπρο. Συγκεκριμένα, εξετάζεται το επίπεδο επίγνωσης των νέων σχετικά με την ΤΝ, ο τρόπος και η συχνότητα χρήσης της, οι αντιλήψεις τους αναφορικά με τα οφέλη και τους πιθανούς κινδύνους που απορρέουν από τη χρήση της,, καθώς και η επιρροή της σε τομείς όπως τα ΜΚΔ, η εκπαίδευση, η ενημέρωση και η διαδικασία λήψης αποφάσεων.

Για την επίτευξη των στόχων της έρευνας, χρησιμοποιείται κυρίως ποσοτική μεθοδολογική προσέγγιση μέσω της χρήσης ερωτηματολογίου, με στόχο την ανάλυση των αντιλήψεων και της συμπεριφοράς των νέων σε σχέση με την ΤΝ. Παράλληλα, αξιοποιούνται ποιοτικές μέθοδοι, όπως συνέντευξη και γραπτές απαντήσεις ανοικτού τύπου καθώς και ανάλυση σχετικής βιβλιογραφίας και επιστημονικών άρθρων, προκειμένου να εμπλουτιστεί και να ερμηνευτεί σε βάθος το ερευνητικό αντικείμενο.

Τα αποτελέσματα της έρευνας αναμένεται ότι θα συμβάλουν στην καλύτερη κατανόηση του ρόλου της ΤΝ στη ζωή των νέων και να αναδείξουν πιθανές ελλείψεις σε επίπεδο γνώσης και εκπαίδευσης.

1.2 Δομή Διπλωματικής Εργασίας

Η παρούσα διπλωματική εργασία έχει δομηθεί σε έξι(6) κεφάλαια, τα οποία καλύπτουν τόσο τη θεωρητική όσο και την εμπειρική προσέγγιση της επίδρασης της ΤΝ στους νέους.

Κεφάλαιο 2: Υπόβαθρο και Σχετική Βιβλιογραφία

Παρουσιάζει βασικές έννοιες που σχετίζονται με την ΤΝ, την εξέλιξη και τις κατηγορίες της. Επιπλέον, εξετάζει προηγούμενες μελέτες σχετικά με τη χρήση της από νέους, τόσο στην εκπαίδευση όσο και στην εργασία και την καθημερινή ζωή. Συμπεριλαμβάνονται επίσης ζητήματα όπως η παρουσία της ΤΝ στα ΜΚΔ, η παραπληροφόρηση, η προστασία προσωπικών δεδομένων και η ανάπτυξη ψηφιακού γραμματισμού.

Κεφάλαιο 3: Μεθοδολογία της Έρευνας

Περιγράφει τη μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για την εκπόνηση της παρούσας μελέτης. Συγκεκριμένα, αναλύει τη διαδικασία συλλογής δεδομένων μέσω της χρήσης ερωτηματολογίου, της διεξαγωγής ημιδομημένων συνεντεύξεων και της συλλογής γραπτών απαντήσεων ανοικτού τύπου. Επιπλέον, παρουσιάζει βιβλιογραφική ανασκόπηση επιστημονικών άρθρων σχετικά με την επίδραση της ΤΝ στους νέους, καθώς και το δείγμα της έρευνας και τις μεθόδους επεξεργασίας και ανάλυσης των δεδομένων.

Κεφάλαιο 4: Αποτελέσματα Έρευνας

Παρουσιάζει τα αποτελέσματα της έρευνας μέσω γραφημάτων, πινάκων και στατιστικών αναλύσεων, αναδεικνύοντας τα βασικά μοτίβα και τις τάσεις που προκύπτουν από τις απαντήσεις των συμμετεχόντων/ουσών. Επιπλέον, περιλαμβάνει τις θεματικές ενότητες της εκπαίδευσης, των ΜΚΔ, της καθημερινής χρήσης της ΤΝ, της ενημέρωσης, του μέλλοντος της ΤΝ, καθώς και της επίδρασής της στην ψυχική υγεία των νέων.

Κεφάλαιο 5: Ποιοτική Ανάλυση και Συζήτηση

Αναλύει ποιοτικά τα δεδομένα των συνεντεύξεων και των ανοιχτών ερωτήσεων, συνδέοντας τα ευρήματα με σχετική βιβλιογραφία. Το κεφάλαιο εξετάζει τις εμπειρίες, τις αντιλήψεις και τους προβληματισμούς των συμμετεχόντων/ουσών σχετικά με τη χρήση της ΤΝ, με στόχο την ερμηνεία των αποτελεσμάτων και την εξαγωγή βασικών συμπερασμάτων.

Κεφάλαιο 6: Συμπεράσματα και Εισηγήσεις

Συνοψίζει τα κύρια ευρήματα της μελέτης και υπογραμμίζει τις σημαντικότερες επιπτώσεις της ΤΝ στους νέους. Παράλληλα, προτείνει κατευθύνσεις για την βελτίωση της ενημέρωσης και της εκπαίδευσης καθώς και για την ανάπτυξη της ψηφιακής παιδείας, με στόχο η χρήση της ΤΝ να είναι αποτελεσματική, υπεύθυνα και ασφαλής για τις νεότερες ηλικίες.

Κεφάλαιο 2

Υπόβαθρο και Σχετική Βιβλιογραφία

2.1 Τεχνητή Νοημοσύνη: Ορισμός και Βασικές Έννοιες	4
2.1.1 Ορισμός της Τεχνητής Νοημοσύνης (Artificial Intelligence - AI).....	4
2.1.2 Εξέλιξη της Τεχνητής Νοημοσύνης	4
2.1.3 Κατηγορίες Τεχνητής Νοημοσύνης	5
2.2 Χρήση της Τεχνητής Νοημοσύνης από Νέους	5
2.2.1 Τεχνητή Νοημοσύνη στην Εκπαίδευση.....	6
2.2.2 Τεχνητή Νοημοσύνη στην Εργασία.....	6
2.2.3 Καθημερινή Χρήση.....	6
2.3 Επιπτώσεις της Τεχνητής Νοημοσύνης στους Νέους	6
2.3.1 Θετικές Επιπτώσεις	7
2.3.2 Αρνητικές Επιπτώσεις	7
2.4 Ιδιωτικότητα και Προσωπικά Δεδομένα	7
2.4.1 Συλλογή δεδομένων	7
2.4.2 Κίνδυνοι για τους νέους.....	7
2.5 Σχετική Βιβλιογραφία	8
2.6 Σύνδεση με την παρούσα έρευνα	8

2.1 Τεχνητή Νοημοσύνη: Ορισμός και Βασικές Έννοιες

2.1.1 Ορισμός της Τεχνητής Νοημοσύνης (Artificial Intelligence - AI)

Η ΤΝ αφορά τεχνητά συστήματα, τα οποία έχουν δημιουργηθεί μέσω ανθρώπινης παρέμβασης και είναι ικανά να παρουσιάζουν χαρακτηριστικά που συνδέονται με τη νοημοσύνη. Τα συστήματα αυτά διαφοροποιούνται από τη φυσική νοημοσύνη, καθώς αποτελούν προϊόντα σχεδιασμού και κατασκευής, ενώ ταυτόχρονα επιδιώκουν να αναπαράγουν ιδιότητες όπως η μάθηση, η κατανόηση και η επίλυση προβλημάτων^[5].

2.1.2 Εξέλιξη της Τεχνητής Νοημοσύνης

Η εξέλιξη της ΤΝ αποτελεί μια μακροχρόνια διαδικασία, η οποία ξεκίνησε πριν από την επίσημη θεμελίωση του πεδίου το 1956. Σύμφωνα με τον Spector (2006)[14], η ιδέα της δημιουργίας μη βιολογικής νοημοσύνης αποτελούσε αντικείμενο προβληματισμού ήδη από προηγούμενους αιώνες, όταν η ανθρώπινη σκέψη θεωρούνταν μορφή υπολογιστικής διαδικασίας .

Στα αρχικά στάδια, η ΤΝ βασιζόταν κυρίως σε συστήματα κανόνων, όπου η νοημοσύνη προέκυπτε από προκαθορισμένες λογικές διαδικασίες. Ωστόσο, οι περιορισμοί αυτής της προσέγγισης οδήγησαν στη μετάβαση σε πιο δυναμικές μεθόδους, όπως η Μηχανική Μάθηση, που επιτρέπει στα συστήματα να μαθαίνουν από δεδομένα.

Σύγχρονες προσεγγίσεις, όπως η Εξελικτική Υπολογιστική και τα Μοντέλα Μάθησης, δίνουν έμφαση στην προσαρμογή και την εξέλιξη των συστημάτων, αντί στον αποκλειστικό ανθρώπινο σχεδιασμό. Συνολικά, η πορεία της ΤΝ χαρακτηρίζεται από τη μετάβαση από στατικά συστήματα σε δυναμικά και εξελισσόμενα μοντέλα^[14].

2.1.3 Κατηγορίες Τεχνητής Νοημοσύνης

Η Τεχνητή Νοημοσύνη περιλαμβάνει διάφορα υποπεδία, τα οποία εξυπηρετούν διαφορετικές λειτουργίες και εφαρμογές.

Η **Μηχανική Μάθηση (Machine Learning)** αποτελεί ένα από τα βασικότερα υποπεδία της Τεχνητής Νοημοσύνης και αναφέρεται σε τεχνικές που επιτρέπουν στα συστήματα να μαθαίνουν από δεδομένα και να βελτιώνουν την απόδοσή τους χωρίς ρητό προγραμματισμό. Μέσω της αναγνώρισης προτύπων, τα συστήματα μπορούν να κάνουν προβλέψεις και να λαμβάνουν αποφάσεις.

Η **Επεξεργασία Φυσικής Γλώσσας (Natural Language Processing - NLP)** επικεντρώνεται στην κατανόηση και παραγωγή ανθρώπινης γλώσσας από υπολογιστικά συστήματα. Το πεδίο αυτό επιτρέπει την ανάπτυξη εφαρμογών όπως τα chatbots, η αυτόματη μετάφραση και η ανάλυση κειμένου.

Τέλος, η **Γενετική Τεχνητή Νοημοσύνη (Generative AI)** αφορά συστήματα που μπορούν να δημιουργούν νέο περιεχόμενο, όπως κείμενο, εικόνες και κώδικα, βασισμένα σε πρότυπα που έχουν εντοπίσει από μεγάλα σύνολα δεδομένων. Η κατηγορία αυτή έχει παρουσιάσει ιδιαίτερη ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια, λόγω της εξέλιξης των μοντέλων βαθιάς μάθησης.

2.2 Χρήση της Τεχνητής Νοημοσύνης από Νέους

Στην παρούσα εργασία, ο όρος «νέοι» αναφέρεται σε άτομα ηλικίας 15 έως 30 ετών, μια ηλικιακή ομάδα που χαρακτηρίζεται από υψηλό βαθμό εξοικείωσης με τις

ψηφιακές τεχνολογίες και αυξημένη χρήση εργαλείων ΤΝ. Η συγκεκριμένη ομάδα περιλαμβάνει μαθητές, φοιτητές και νέους εργαζόμενους, οι οποίοι αξιοποιούν την ΤΝ σε διαφορετικά πλαίσια της καθημερινότητάς τους.

2.2.1 Τεχνητή Νοημοσύνη στην Εκπαίδευση

Στον τομέα της εκπαίδευσης, η ΤΝ χρησιμοποιείται από μαθητές και φοιτητές για την υποστήριξη της μάθησης, όπως για την εκπόνηση εργασιών, τη μελέτη και την οργάνωση. Η χρήση αυτή διευκολύνει την πρόσβαση στη γνώση και επιταχύνει τη μαθησιακή διαδικασία. Ωστόσο, εγείρονται ζητήματα σχετικά με την πρωτοτυπία της εργασίας και την πιθανή μείωση της προσωπικής προσπάθειας.

2.2.2 Τεχνητή Νοημοσύνη στην Εργασία

Η ΤΝ χρησιμοποιείται όλο και περισσότερο στον εργασιακό χώρο, ιδιαίτερα από νέους εργαζόμενους σε ψηφιακά περιβάλλοντα. Τα εργαλεία ΤΝ αξιοποιούνται για την αυτοματοποίηση εργασιών, τη συγγραφή κειμένων και την ανάλυση δεδομένων, υποστηρίζοντας παράλληλα τη λήψη αποφάσεων.

Η χρήση αυτή ενισχύει την παραγωγικότητα και την αποδοτικότητα, ωστόσο εγείρει προβληματισμούς σχετικά με την εξάρτηση από την τεχνολογία και την πιθανή μείωση βασικών δεξιοτήτων.

2.2.3 Καθημερινή Χρήση

Πέρα από την εκπαίδευση και την εργασία, η ΤΝ αποτελεί πλέον σημαντικό μέρος της καθημερινής ζωής των νέων. Συχνά χρησιμοποιείται για την αναζήτηση πληροφοριών, την υποστήριξη καθημερινών δραστηριοτήτων και πολλές φορές στην λήψη καθημερινών αποφάσεων.

Σύγχρονα εργαλεία, όπως το ChatGPT, επιτρέπουν την άμεση αλληλεπίδραση με την τεχνολογία, παρέχοντας απαντήσεις και υποστήριξη σε πραγματικό χρόνο.

2.3 Επιπτώσεις της Τεχνητής Νοημοσύνης στους Νέους

Η ΤΝ επιδρά σημαντικά στη ζωή των νέων, επηρεάζοντας τόσο τη μαθησιακή διαδικασία όσο και την καθημερινότητά τους. Η βιβλιογραφία αναδεικνύει τόσο θετικές όσο και αρνητικές επιπτώσεις, οι οποίες σχετίζονται με την ανάπτυξη δεξιοτήτων, τη συμπεριφορά και τη χρήση της τεχνολογίας.

2.3.1 Θετικές Επιπτώσεις

Η ΤΝ μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στη βελτίωση της εκπαίδευσης, προσφέροντας εξατομικευμένη μάθηση και αυξημένη πρόσβαση σε εκπαιδευτικούς πόρους. Επιπλέον, η χρήση της ενισχύει την αποδοτικότητα και την παραγωγικότητα, διευκολύνοντας την εκτέλεση εργασιών και τη διαχείριση της πληροφορίας[9].

2.3.2 Αρνητικές Επιπτώσεις

Παρά τα οφέλη, η ΤΝ ενδέχεται να δημιουργήσει σοβαρούς κινδύνους για τους νέους. Ένα βασικό ζήτημα αποτελεί η αυξανόμενη εξάρτηση από την τεχνολογία, καθώς και η πιθανή επίδραση στη γνωστική και κοινωνική ανάπτυξή τους. Επιπλέον, η συλλογή και αξιοποίηση προσωπικών δεδομένων εγείρει σοβαρές ανησυχίες σχετικά με την ιδιωτικότητα και την ασφάλεια. Επίσης, η χρήση της ΤΝ συνδέεται με τη διάδοση παραπληροφόρησης και μη αξιόπιστου περιεχομένου, γεγονός που μπορεί να επηρεάσει σημαντικά την κρίση των νέων[8].

2.4 Ιδιωτικότητα και Προσωπικά Δεδομένα

2.4.1 Συλλογή δεδομένων

Η ΤΝ επιτρέπει τη συλλογή και ανάλυση μεγάλου όγκου προσωπικών δεδομένων από διάφορες πηγές, όπως ψηφιακές πλατφόρμες και συσκευές. Τα δεδομένα αυτά περιλαμβάνουν πληροφορίες συμπεριφοράς και αλληλεπίδρασης των χρηστών, οι οποίες χρησιμοποιούνται για τη βελτίωση των συστημάτων ΤΝ[11].

Επιπλέον, τα συστήματα ΤΝ μπορούν να εξάγουν συμπεράσματα για τους χρήστες ακόμη και από μη ευαίσθητα δεδομένα, γεγονός που ενισχύει τις δυνατότητές τους αλλά δημιουργεί προκλήσεις για την ιδιωτικότητα [11] .

2.4.2 Κίνδυνοι για τους νέους

Η εκτεταμένη χρήση της ΤΝ δημιουργεί σοβαρούς κινδύνους για την ιδιωτικότητα των χρηστών. Συγκεκριμένα, η πολυπλοκότητα των συστημάτων ΤΝ καθιστά δύσκολη την πλήρη κατανόηση του τρόπου με τον οποίο συλλέγονται και χρησιμοποιούνται τα προσωπικά δεδομένα, επηρεάζοντας την έννοια της ενημερωμένης συγκατάθεσης.

Επιπλέον, τα συστήματα ΤΝ έχουν τη δυνατότητα να εξάγουν ευαίσθητες πληροφορίες από μη ευαίσθητα δεδομένα, ενώ η συνεχής και εκτεταμένη συλλογή δεδομένων μέσω

ψηφιακών τεχνολογιών ενισχύει τις ανησυχίες σχετικά με την ιδιωτικότητα και την ασφάλεια των χρηστών[11].

2.5 Σχετική Βιβλιογραφία

Προηγούμενες μελέτες έχουν εξετάσει τη χρήση της ΤΝ στην εκπαίδευση, αναδεικνύοντας τόσο τα οφέλη όσο και τις προκλήσεις που προκύπτουν για τους μαθητές. Παράλληλα, έρευνες που επικεντρώνονται στους νέους επισημαίνουν ζητήματα όπως η εξάρτηση από την τεχνολογία και η επίδραση στην κριτική σκέψη.

Επιπλέον, η βιβλιογραφία εξετάζει θέματα ιδιωτικότητας και προστασίας δεδομένων, υπογραμμίζοντας την αυξανόμενη συλλογή προσωπικών πληροφοριών μέσω συστημάτων ΤΝ και τις προκλήσεις που σχετίζονται με την ενημερωμένη συγκατάθεση και την ασφάλεια των δεδομένων.

2.6 Σύνδεση με την παρούσα έρευνα

Η υπάρχουσα βιβλιογραφία εξετάζει σε σημαντικό βαθμό την ΤΝ και τις επιπτώσεις της, ιδιαίτερα στους τομείς της εκπαίδευσης, της ιδιωτικότητας και της καθημερινής χρήσης. Ωστόσο, η έμφαση δίνεται κυρίως σε γενικά πλαίσια, χωρίς εκτενή εστίαση σε συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες ή τοπικά συμφραζόμενα.

Στο πλαίσιο αυτό, κρίνεται σημαντική η περαιτέρω διερεύνηση του τρόπου με τον οποίο οι νέοι ηλικίας 15-30 ετών αντιλαμβάνονται και χρησιμοποιούν την ΤΝ στην καθημερινότητά τους. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η μελέτη των αντιλήψεων αυτών σε τοπικό επίπεδο, όπως στην περίπτωση της Κύπρου.

Η παρούσα έρευνα επιχειρεί να συμβάλει προς αυτή την κατεύθυνση, εξετάζοντας τις αντιλήψεις και τις πρακτικές χρήσης της ΤΝ από νέους, με συνδυασμό ποσοτικής και ποιοτικής προσέγγισης, με τη χρήση ερωτηματολογίου και συνεντεύξεων.

Κεφάλαιο 3

Μεθοδολογία της έρευνας

3.1 Ερευνητική Προσέγγιση	9
3.2 Συλλογή Δεδομένων	9
3.2.1 Ερωτηματολόγιο	10
3.2.2 Συνεντεύξεις / Γραπτές απαντήσεις ανοιχτού τύπου	10
3.2.3 Βιβλιογραφική Ανάλυση	11
3.3 Μέθοδοι Ανάλυσης Δεδομένων	11

3.1 Ερευνητική Προσέγγιση

Για την πραγματοποίηση της παρούσας έρευνας ακολουθήθηκε συνδυαστική μεθοδολογική προσέγγιση, η οποία περιλαμβάνει τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά στοιχεία. Συγκεκριμένα, χρησιμοποιήθηκε ερωτηματολόγιο για τη συλλογή ποσοτικών δεδομένων σχετικά με τη χρήση και τις αντιλήψεις των νέων σχετικά με την ΤΝ, ενώ πραγματοποιήθηκαν και συνεντεύξεις/ γραπτές απαντήσεις ανοιχτού τύπου από άτομα που σχετίζονται με το αντικείμενο της έρευνας, με στόχο την εις βάθος κατανόηση του θέματος.

Παράλληλα, πραγματοποιήθηκε βιβλιογραφική ανάλυση επιστημονικών άρθρων και μελετών σχετικών με την επίδραση της ΤΝ στους νέους. Ο συνδυασμός των παραπάνω μεθόδων συνέβαλε στη συνολικότερη και πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση του ερευνητικού θέματος.

3.2 Συλλογή Δεδομένων

Η συλλογή των δεδομένων πραγματοποιήθηκε μέσω της χρήσης ερωτηματολογίου. Το ερωτηματολόγιο χρησιμοποιήθηκε για τη συγκέντρωση δεδομένων σχετικά με τις αντιλήψεις και τη χρήση της ΤΝ από νέους ηλικίας 15-30 ετών.

Για τη συμπληρωματική ποιοτική διερεύνηση του θέματος, πραγματοποιήθηκε μία ημιδομημένη συνέντευξη με μαθητή Λυκείου, ενώ συλλέχθηκαν επίσης γραπτές

απαντήσεις ανοιχτού τύπου από εκπαιδευτικούς Μέσης και Ανώτατης Εκπαίδευσης, καθώς και από εργαζόμενη, σχετικά με τη χρήση και την επίδραση της ΤΝ.

Επιπλέον, πραγματοποιήθηκε βιβλιογραφική ανάλυση επιστημονικών άρθρων και ερευνών σχετικών με την επίδραση της ΤΝ στους νέους.

3.2.1 Ερωτηματολόγιο

Για τη συλλογή των ποσοτικών δεδομένων δημιουργήθηκε ερωτηματολόγιο μέσω της πλατφόρμας Google Forms, το οποίο διανεμήθηκε ηλεκτρονικά σε νέους ηλικίας 15-30 ετών. Το ερωτηματολόγιο περιλάμβανε κυρίως ερωτήσεις κλειστού τύπου και κλίμακας Likert, καθώς και ορισμένες ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής και ανοιχτού τύπου.

Οι ερωτήσεις επικεντρώνονταν σε θέματα όπως η χρήση εργαλείων ΤΝ στην Εκπαίδευση, στα ΜΚΔ, στην ενημέρωση, σε ζητήματα της καθημερινότητας και στις μελλοντικές αντιλήψεις γύρω από την ΤΝ.

Οι απαντήσεις συλλέχθηκαν ανώνυμα, με στόχο την ειλικρινή και αντικειμενική καταγραφή των απόψεων των συμμετεχόντων.

3.2.2 Συνεντεύξεις / Γραπτές απαντήσεις ανοιχτού τύπου

Στο πλαίσιο της έρευνας πραγματοποιήθηκε συμπληρωματική ποιοτική συλλογή δεδομένων με στόχο την εις βάθος διερεύνηση της επίδρασης της ΤΝ στους νέους. Για τον σκοπό αυτό αξιοποιήθηκαν μία ημιδομημένη συνέντευξη όσο και γραπτές απαντήσεις ανοιχτού τύπου από άτομα που σχετίζονται άμεσα με το θέμα.

Συγκεκριμένα, πραγματοποιήθηκε ημιδομημένη συνέντευξη με μαθητή Λυκείου, ενώ επιπρόσθετα συλλέχθηκαν γραπτές απαντήσεις από εκπαιδευτικούς Μέσης και Ανώτατης Εκπαίδευσης, καθώς και από εργαζόμενη, στον τομέα της Πληροφορικής. Στόχος της ποιοτικής αυτής προσέγγισης ήταν να παρουσιαστούν διαφορετικές εμπειρίες, αντιλήψεις και προβληματισμοί σχετικά με τη χρήση και την επίδραση της ΤΝ στην εκπαίδευση, την εργασία και την καθημερινή ζωή των νέων.

Οι συμμετέχοντες/ουσες επιλέχθηκαν λόγω της άμεσης επαφής τους με την τεχνολογία και της δυνατότητάς τους να παρέχουν πιο αναλυτικές απόψεις σχετικά με τα οφέλη, τους κινδύνους και τις κοινωνικές επιπτώσεις της χρήσης εργαλείων ΤΝ.

3.2.3 Βιβλιογραφική Ανάλυση

Παράλληλα με το ερωτηματολόγιο και τις συνεντεύξεις/ γραπτές απαντήσεις ανοιχτού τύπου, πραγματοποιήθηκε βιβλιογραφική ανάλυση επιστημονικών άρθρων, ερευνητικών εργασιών και σχετικών μελετών που εξετάζουν την επίδραση της ΤΝ στους νέους.

Η ανάλυση αυτή χρησιμοποιήθηκε για την κατανόηση βασικών εννοιών, θετικών και αρνητικών επιπτώσεων της ΤΝ, καθώς και ζητημάτων που σχετίζονται με την ιδιωτικότητα, τη συλλογή δεδομένων και την υπεύθυνη χρήση της τεχνολογίας. Παράλληλα, συνέβαλε στη σύνδεση των αποτελεσμάτων της παρούσας έρευνας με την υπάρχουσα βιβλιογραφία.

3.3 Μέθοδοι Ανάλυσης Δεδομένων

Για την ανάλυση των δεδομένων του ερωτηματολογίου χρησιμοποιήθηκαν ποσοστά και γραφήματα, με στόχο την καλύτερη παρουσίαση και κατανόηση των αποτελεσμάτων. Η επεξεργασία και ανάλυση των δεδομένων πραγματοποιήθηκε με τη βοήθεια Python scripts, τα οποία χρησιμοποιήθηκαν για την οργάνωση, ανάλυση και οπτικοποίηση των δεδομένων.

Παράλληλα, για τις συνεντεύξεις ακολουθήθηκε θεματική ανάλυση (thematic analysis), με στόχο τον εντοπισμό κοινών απόψεων, εμπειριών και προβληματισμών σχετικά με την επίδραση της ΤΝ στους νέους.

Κεφάλαιο 4

Αποτελέσματα Έρευνας

4.1 Δημογραφικά Στοιχεία	13
4.2 Τεχνητή Νοημοσύνη στην Εκπαίδευση	14
4.2.1 Χρήση Τεχνητής Νοημοσύνης στην Εκπαίδευση	14
4.2.2 Αντιλήψεις για τη θεμιτή χρήση της Τεχνητής Νοημοσύνης στην Εκπαίδευση.....	15
4.2.3 Ενημέρωση και εκπαίδευση των νέων γύρω από την Τεχνητή Νοημοσύνη	16
4.2.4 Ανάγκη εκπαίδευσης για ζητήματα ιδιωτικότητας και προσωπικών δεδομένων στην Τεχνητή Νοημοσύνη	17
4.2.5 Συμπεράσματα	18
4.3 Τεχνητή Νοημοσύνη στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης	19
4.3.1 Αντίληψη αλλαγών στο feed μέσω αλληλεπιδράσεων χρηστών	19
4.3.2 Εμπειρίες και αντιλήψεις σχετικά με αλγορίθμους και περιεχόμενο Τεχνητής Νοημοσύνης.....	20
4.3.3 Προσωποποιημένο περιεχόμενο και αλγοριθμικές προτάσεις.....	21
4.3.4 Συμπέρασμα.....	22
4.4 Τεχνητή Νοημοσύνη στην καθημερινή χρήση και αναζητήσεις	23
4.4.1 Η Τεχνητή Νοημοσύνη ως βασικό εργαλείο αναζήτησης πληροφοριών	23
4.4.2 Εμπιστοσύνη των νέων στις απαντήσεις της Τεχνητής Νοημοσύνης.....	25
4.4.3 Λόγοι προτίμησης της Τεχνητής Νοημοσύνης έναντι παραδοσιακών Μηχανών Αναζήτησης	26
4.4.4 Αντιλήψεις αξιοπιστίας και πιθανής εξάρτησης από την Τεχνητή Νοημοσύνη	27
4.4.5 Ποιοτική ανάλυση ανοιχτών απαντήσεων σχετικά με τη χρήση Τεχνητής Νοημοσύνης	28
4.4.6 Συμπέρασμα.....	29
4.5 Τεχνητή Νοημοσύνη και Ενημέρωση	30
4.5.1 Παρουσία περιεχομένου Τεχνητής Νοημοσύνης στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης ...	30
4.5.2 Εξατομίκευση ειδήσεων και αλγοριθμική ενημέρωση.....	31
4.5.3 Τεχνητή Νοημοσύνη και παραπληροφόρηση	32
4.5.4 Συμπέρασμα.....	33
4.6 Τεχνητή Νοημοσύνη και το Μέλλον	34
4.6.1 Αντιλήψεις για τον ρόλο της Τεχνητής Νοημοσύνης στο μέλλον.....	34
4.6.2 Ανησυχίες και φόβοι σχετικά με την Τεχνητή Νοημοσύνη.....	35

4.6.3 Αντίληψη κοινωνικής επίδρασης της Τεχνητής Νοημοσύνης	36
4.6.4 Τεχνητή Νοημοσύνη και το μέλλον της εργασίας	38
4.6.5 Συμπεράσματα	39
4.7 Επιπτώσεις της Τεχνητής Νοημοσύνης στην Υγεία και την Ψυχική Κατάσταση των Νέων	39

4.1 Δημογραφικά Στοιχεία

Η ενότητα αυτή παρουσιάζει τα βασικά δημογραφικά χαρακτηριστικά των συμμετεχόντων/ουσών στην έρευνα. Συγκεκριμένα, καταγράφηκαν στοιχεία όπως η ηλικία, η εκπαιδευτική ή επαγγελματική κατηγορία, καθώς και το επίπεδο σπουδών ή η εργασιακή εμπειρία.

Στην έρευνα συμμετείχαν:

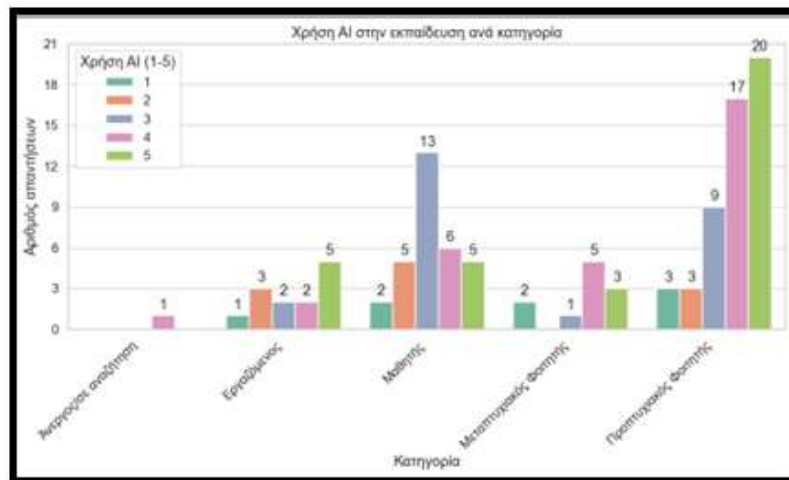
- μαθητές Λυκείου,
- προπτυχιακοί φοιτητές,
- μεταπτυχιακοί φοιτητές,
- νέοι εργαζόμενοι σε διάφορους τομείς,
- άτομα που αναζητούν εργασία.

Τα δεδομένα αυτά αποτελούν τη βάση για την κατανόηση των προτύπων χρήσης εργαλείων ΤΝ και των αντιλήψεων των συμμετεχόντων/ουσών, οι οποίες αναλύονται στα επόμενα κεφάλαια. Η διαφοροποίηση ως προς την ηλικία και την εκπαιδευτική ή επαγγελματική κατάσταση συμβάλλει στην ερμηνεία των διαφορών που παρατηρούνται στη χρήση της ΤΝ και στις αντιλήψεις των συμμετεχόντων/ουσών σχετικά με αυτήν.

Με βάση τα δημογραφικά χαρακτηριστικά, η ανάλυση των προτύπων χρήσης της ΤΝ παρουσιάζεται στις επιμέρους θεματικές ενότητες που ακολουθούν, οι οποίες καλύπτουν την εκπαίδευση, τα ΜΚΔ) την καθημερινή χρήση και τις αντιλήψεις σχετικά με το μέλλον της ΤΝ.

4.2 Τεχνητή Νοημοσύνη στην Εκπαίδευση

4.2.1 Χρήση Τεχνητής Νοημοσύνης στην Εκπαίδευση

Σχήμα 4.1: Χρήση TN στην εκπαίδευση ανά κατηγορία

Το παραπάνω γράφημα παρουσιάζει τον βαθμό χρήσης εργαλείων TN στην εκπαίδευση ανά κατηγορία συμμετεχόντων/ουσών. Παρατηρείται ότι οι προπτυχιακοί φοιτητές εμφανίζουν τη μεγαλύτερη χρήση TN, με τις περισσότερες απαντήσεις να συγκεντρώνονται στις υψηλές βαθμολογίες 4 και 5. Αντίστοιχα, αυξημένη χρήση παρουσιάζουν και οι μαθητές, γεγονός που δείχνει ότι οι νεότερες ηλικιακές ομάδες έχουν ήδη ενσωματώσει εργαλεία TN στη μαθησιακή τους καθημερινότητα.

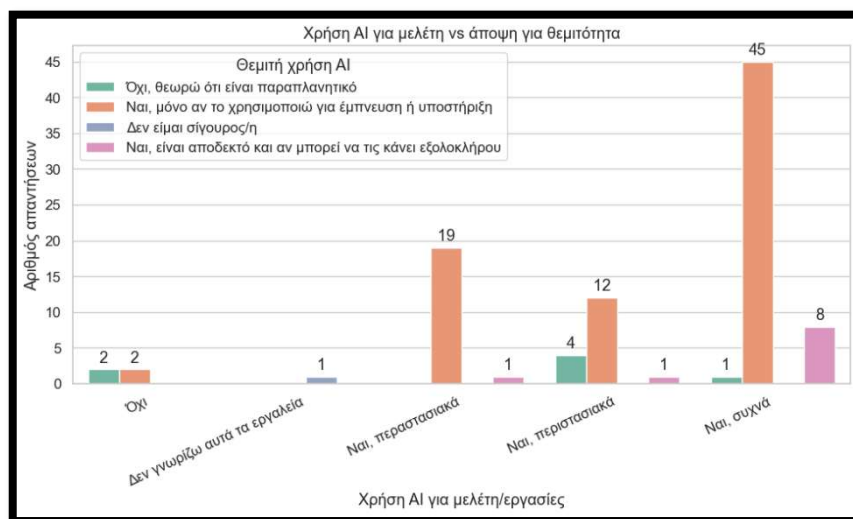
Αντίθετα, οι εργαζόμενοι και οι μεταπτυχιακοί φοιτητές παρουσιάζουν πιο μέτρια επίπεδα χρήσης. Το εύρημα αυτό ενδέχεται να σχετίζεται με τις διαφορετικές ανάγκες και απαιτήσεις κάθε ομάδας, καθώς οι προπτυχιακοί φοιτητές φαίνεται να αξιοποιούν περισσότερο τα εργαλεία TN για μελέτη, κατανόηση εννοιών και υποστήριξη ακαδημαϊκών εργασιών.

Παρόμοια τάση καταγράφεται και στη μελέτη των Holmes et al. (2022), όπου αναφέρεται ότι οι μαθητές και οι φοιτητές χρησιμοποιούν σε αυξανόμενο βαθμό εργαλεία TN κυρίως για υποστήριξη της μάθησης, κατανόηση σύνθετων εννοιών και βοήθεια σε ακαδημαϊκές εργασίες^[7]. Ωστόσο, στην παρούσα έρευνα η χρήση εμφανίζεται ιδιαίτερα αυξημένη στους προπτυχιακούς φοιτητές, γεγονός που πιθανόν

σχετίζεται με τις αυξημένες απαιτήσεις της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης και τη συχνότερη χρήση ψηφιακών εργαλείων στο ακαδημαϊκό περιβάλλον.

Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι η ΤΝ έχει ήδη αποκτήσει σημαντικό ρόλο στην εκπαιδευτική διαδικασία των νέων, ιδιαίτερα σε όσους συμμετέχουν ενεργά στο εκπαιδευτικό σύστημα.

4.2.2 Αντιλήψεις για τη θεμιτή χρήση της Τεχνητής Νοημοσύνης στην Εκπαίδευση

Σχήμα 4.2: Χρήση ΤΝ για μελέτη και εργασίες σε σχέση με την άποψη των συμμετεχόντων/ουσών για τη θεμιτότητα της χρήσης του.

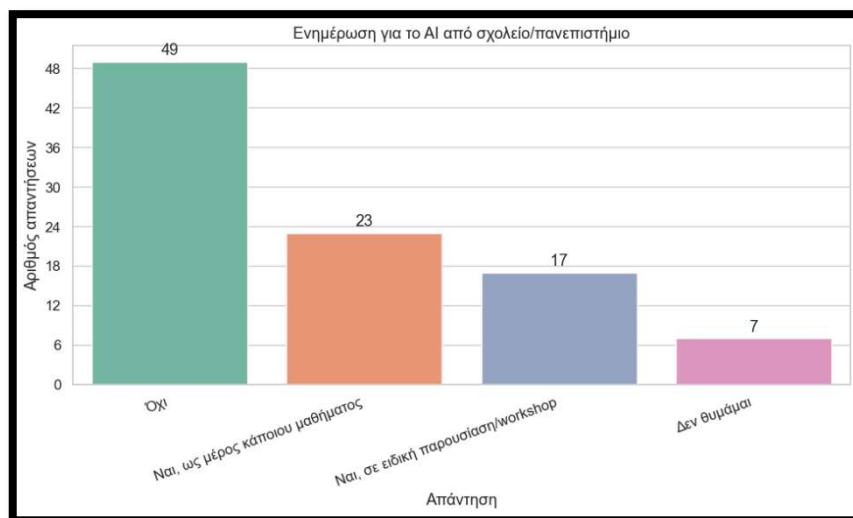
Το παραπάνω γράφημα παρουσιάζει τη σχέση μεταξύ της χρήσης εργαλείων ΤΝ για μελέτη και εργασίες και της άποψης των συμμετεχόντων/ουσών σχετικά με το κατά πόσο αυτή η χρήση θεωρείται θεμιτή. Παρατηρείται ότι η μεγάλη πλειοψηφία των συμμετεχόντων/ουσών χρησιμοποιεί εργαλεία ΤΝ είτε περιστασιακά είτε συχνά, ενώ παράλληλα θεωρεί αποδεκτή τη χρήση τους κυρίως ως μέσο υποστήριξης, έμπνευσης και βοήθειας στη μαθησιακή διαδικασία.

Αντίθετα, πολύ μικρό ποσοστό θεωρεί αποδεκτή την πλήρη ανάθεση εργασιών στην ΤΝ, γεγονός που δείχνει ότι οι νέοι διατηρούν επιφυλάξεις σχετικά με τα όρια χρήσης των εργαλείων ΤΝ στην εκπαίδευση. Παράλληλα, αρκετοί/ές συμμετέχοντες/ουσες φαίνεται να αναγνωρίζουν την ανάγκη προσωπικής προσπάθειας και ενεργής συμμετοχής στη μαθησιακή διαδικασία.

Παρόμοια ευρήματα παρουσιάζονται και στη μελέτη των Dwivedi et al. (2023), όπου οι περισσότεροι/ες συμμετέχοντες/ουσες θεωρούν αποδεκτή τη χρήση εργαλείων ΤΝ ως μέσο υποστήριξης της μάθησης και ενίσχυσης της κατανόησης, αλλά όχι ως πλήρη αντικατάσταση της προσωπικής προσπάθειας ή της παραγωγής αυθεντικής εργασίας^[4]. Αντίστοιχα, και στην παρούσα έρευνα οι νέοι φαίνεται να αναγνωρίζουν την ανάγκη ύπαρξης ορίων στη χρήση της ΤΝ στην εκπαίδευση.

Συνολικά, τα αποτελέσματα υποδηλώνουν ότι οι νέοι αντιμετωπίζουν την ΤΝ περισσότερο ως συμπληρωματικό εργαλείο μάθησης παρά ως πλήρη αντικατάσταση της ανθρώπινης εργασίας και σκέψης.

4.2.3 Ενημέρωση και εκπαίδευση των νέων γύρω από την Τεχνητή Νοημοσύνη

Σχήμα 4.3: Ενημέρωση των συμμετεχόντων για την ΤΝ μέσω σχολείου ή πανεπιστημίου.

Οι απαντήσεις των συμμετεχόντων/ουσών δείχνουν ότι η πλειοψηφία των νέων δεν έχει λάβει ουσιαστική ενημέρωση ή εκπαίδευση σχετικά με την ΤΝ μέσα από το σχολείο ή το πανεπιστήμιο. Μικρότερο ποσοστό ανέφερε ότι έχει ενημερωθεί είτε στο πλαίσιο κάποιου μαθήματος είτε μέσω ειδικών παρουσιάσεων και εκπαιδευτικών εργαστηρίων - workshops.

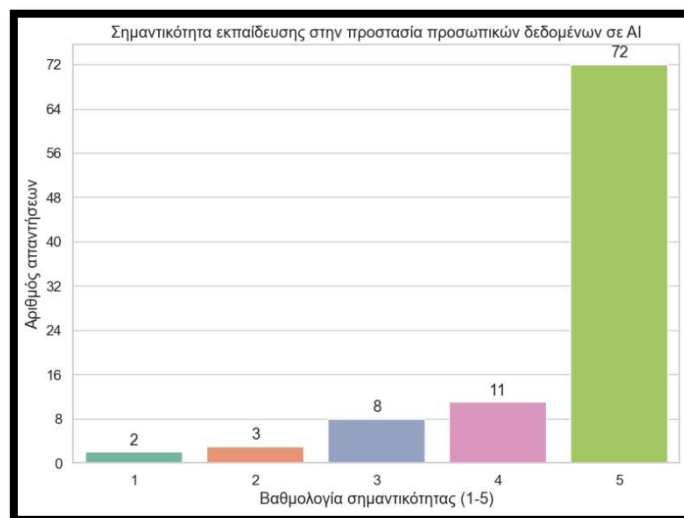
Το εύρημα αυτό θεωρείται ιδιαίτερα σημαντικό, καθώς παρόλο που οι νέοι χρησιμοποιούν όλο και περισσότερο εργαλεία ΤΝ στην καθημερινότητά τους και στην εκπαίδευση, το εκπαιδευτικό σύστημα φαίνεται να μην έχει ακόμη ενσωματώσει

επαρκώς σχετική καθοδήγηση και ενημέρωση. Η περιορισμένη εκπαίδευση γύρω από την ΤΝ ενδέχεται να επηρεάζει την ικανότητα των νέων να αξιολογούν κριτικά τις δυνατότητες, τους κινδύνους και τα όρια αυτών των τεχνολογιών.

Αντίστοιχες παρατηρήσεις παρουσιάζονται και σε αναφορές της UNESCO (2021), όπου επισημαίνεται ότι τα εκπαιδευτικά συστήματα δυσκολεύονται να προσαρμοστούν στον γρήγορο ρυθμό εξέλιξης των τεχνολογιών ΤΝ^[15]. Παρόμοια εικόνα εμφανίζεται και στην παρούσα έρευνα, καθώς οι περισσότεροι συμμετέχοντες/ουσες δήλωσαν ότι χρησιμοποιούν συχνά εργαλεία ΤΝ χωρίς να έχουν λάβει ουσιαστική καθοδήγηση ή εκπαίδευση σχετικά με τη χρήση τους.

Συνολικά, τα αποτελέσματα αναδεικνύουν την ανάγκη για μεγαλύτερη ενσωμάτωση θεμάτων ΤΝ στο εκπαιδευτικό σύστημα, με στόχο την ανάπτυξη ψηφιακής παιδείας και υπεύθυνης χρήσης των εργαλείων ΤΝ.

4.2.4 Ανάγκη εκπαίδευσης για ζητήματα ιδιωτικότητας και προσωπικών δεδομένων στην Τεχνητή Νοημοσύνη

Σχήμα 4.4: Σημαντικότητα εκπαίδευσης στην προστασία προσωπικών δεδομένων σε σχέση με την ΤΝ.

Στο πλαίσιο της έρευνας, οι συμμετέχοντες/ουσες κλήθηκαν να αξιολογήσουν πόσο σημαντικό θεωρούν διάφορα θέματα σχετικά με την ΤΝ να διδάσκονται στο σχολείο ή στο πανεπιστήμιο. Μεταξύ των επιμέρους θεμάτων που εξετάστηκαν, η προστασία προσωπικών δεδομένων αναδείχθηκε ως το σημαντικότερο, καθώς η μεγάλη

πλειοψηφία των συμμετεχόντων/ουσών την αξιολόγησε με τη υψηλότερη βαθμολογία σημαντικότητας.

Το εύρημα αυτό δείχνει ότι οι νέοι εμφανίζονται ιδιαίτερα ευαισθητοποιημένοι σε ζητήματα ιδιωτικότητας και διαχείρισης προσωπικών πληροφοριών κατά τη χρήση εργαλείων ΤΝ. Παράλληλα, φαίνεται να αναγνωρίζουν τους πιθανούς κινδύνους που σχετίζονται με τη συλλογή, αποθήκευση και αξιοποίηση προσωπικών δεδομένων από συστήματα ΤΝ και ψηφιακές πλατφόρμες.

Η αυξημένη ανησυχία γύρω από την προστασία προσωπικών δεδομένων εμφανίζεται έντονα και σε ευρωπαϊκές έρευνες σχετικά με την ΤΝ, όπου η ιδιωτικότητα και η διαχείριση προσωπικών πληροφοριών καταγράφονται μεταξύ των σημαντικότερων προβληματισμών των νέων χρηστών.

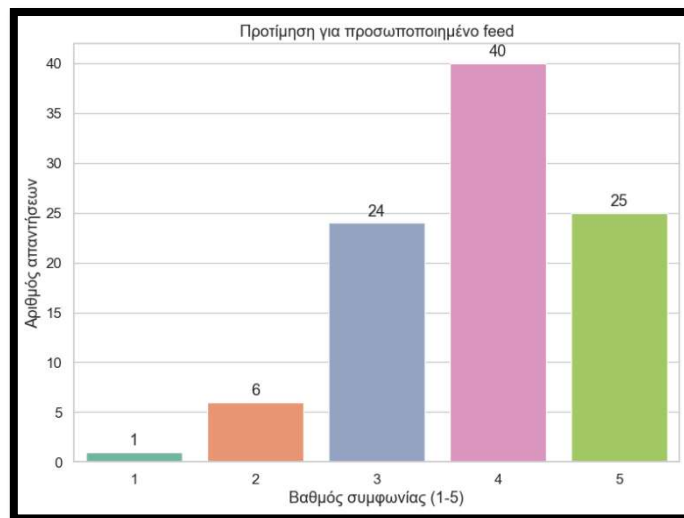
Η αυξημένη σημασία που αποδίδεται στην προστασία προσωπικών δεδομένων υποδηλώνει την ανάγκη ενίσχυσης της εκπαίδευσης γύρω από θέματα ψηφιακής ασφάλειας, ιδιωτικότητας και υπεύθυνης χρήσης της ΤΝ, ιδιαίτερα στις νεότερες ηλικίες.

4.2.5 Συμπεράσματα

Συνολικά, τα αποτελέσματα δείχνουν ότι η ΤΝ έχει ήδη αποκτήσει σημαντικό ρόλο στην εκπαιδευτική καθημερινότητα των νέων. Οι συμμετέχοντες/ουσες αναγνωρίζουν τα οφέλη που προσφέρουν τα εργαλεία ΤΝ στη μελέτη και την κατανόηση εννοιών, ωστόσο παράλληλα εκφράζουν την ανάγκη ύπαρξης ορίων, υπεύθυνης χρήσης και κατάλληλης εκπαίδευσης γύρω από ζητήματα αξιοπιστίας, ηθικής και προστασίας προσωπικών δεδομένων. Επιπλέον, τα αποτελέσματα αναδεικνύουν ένα κενό ενημέρωσης από το εκπαιδευτικό σύστημα, γεγονός που υπογραμμίζει τη σημασία ενίσχυσης της εκπαίδευσης σε θέματα ΤΝ στις νεότερες ηλικίες.

4.3 Τεχνητή Νοημοσύνη στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης

4.3.1 Αντίληψη αλλαγών στο feed μέσω αλληλεπιδράσεων χρηστών

Σχήμα 4.5: Αντίληψη αλλαγών στο feed μετά από like ή αναζήτηση.

Οι απαντήσεις των συμμετεχόντων/ουσών δείχνουν ότι η μεγάλη πλειοψηφία των νέων αντιλαμβάνεται ότι το περιεχόμενο που εμφανίζεται στα ΜΚΔ επηρεάζεται άμεσα από τις αλληλεπιδράσεις τους, όπως τα likes και οι αναζητήσεις. Οι περισσότεροι συμμετέχοντες/ουσες δήλωσαν ότι μετά από κάποια αναζήτηση ή αλληλεπίδραση εμφανίζονται άμεσα σχετικά θέματα στο feed τους, ενώ αρκετοί ανέφεραν ότι οι αλλαγές αυτές πραγματοποιούνται σταδιακά.

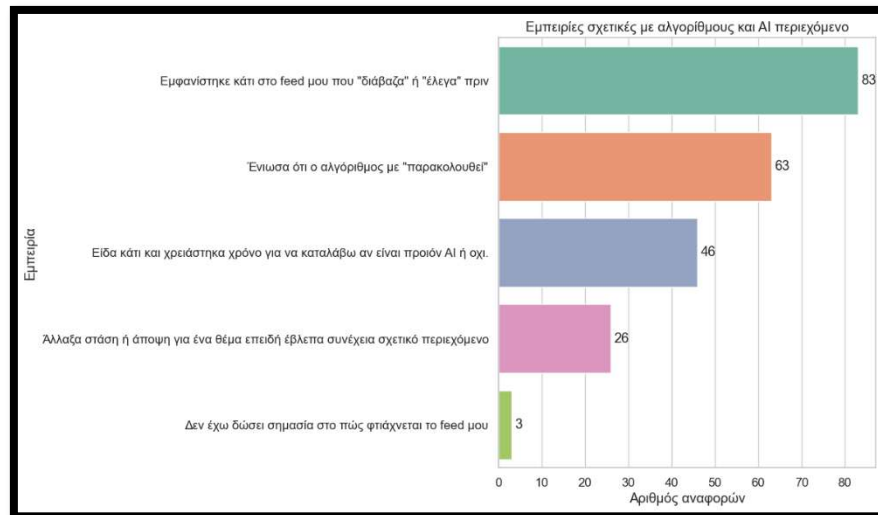
Το εύρημα αυτό δείχνει ότι οι νέοι εμφανίζονται ιδιαίτερα εξοικειωμένοι με τον τρόπο λειτουργίας των αλγοριθμικών συστημάτων που χρησιμοποιούνται στις πλατφόρμες ΜΚΔ. Παράλληλα, φαίνεται να αναγνωρίζουν ότι το περιεχόμενο που προβάλλεται δεν είναι τυχαίο, αλλά διαμορφώνεται με βάση τις προηγούμενες ενέργειες και προτιμήσεις τους.

Η εικόνα αυτή συνδέεται με τη λειτουργία των συστημάτων εξατομικευμένων προτάσεων (recommendation systems) και των αλγορίθμων εξατομίκευσης περιεχομένου, οι οποίοι χρησιμοποιούνται εκτενώς από τις σύγχρονες πλατφόρμες ΜΚΔ με στόχο τη μεγιστοποίηση της αλληλεπίδρασης και του χρόνου παραμονής των χρηστών.

Παρόμοια φαινόμενα έχουν καταγραφεί και σε έρευνες σχετικά με τους αλγορίθμους προσωποποίησης περιεχομένου, όπου οι πλατφόρμες ΜΚΔ χρησιμοποιούν δεδομένα

αλληλεπίδρασης και συμπεριφοράς για την προσαρμογή του feed κάθε χρήστη με στόχο την αύξηση της εμπλοκής και του χρόνου παραμονής στην πλατφόρμα[2].

4.3.2 Εμπειρίες και αντιλήψεις σχετικά με αλγορίθμους και περιεχόμενο Τεχνητής Νοημοσύνης

Σχήμα 4.6: Εμπειρίες σχετικές με αλγορίθμους και περιεχόμενο ΤΝ στα ΜΚΔ.

Οι συμμετέχοντες/ουσες ανέφεραν σε μεγάλο βαθμό εμπειρίες που σχετίζονται με την παρουσία αλγοριθμικών συστημάτων και περιεχομένου ΤΝ στα ΜΚΔ. Πολλοί δήλωσαν ότι εμφανίστηκε στο feed τους περιεχόμενο σχετικό με κάτι που είχαν προηγουμένως αναζητήσει ή συζητήσει, ενώ σημαντικός αριθμός συμμετεχόντων/ουσών ανέφερε ότι ένιωσε πως ο αλγόριθμος «παρακολουθεί» τις προτιμήσεις και τις δραστηριότητές του.

Επιπλέον, αρκετοί συμμετέχοντες/ουσες ανέφεραν ότι χρειάστηκαν χρόνο για να αντιληφθούν αν κάποιο περιεχόμενο ήταν πραγματικό ή παραγόμενο από ΤΝ. Το εύρημα αυτό αναδεικνύει τη δυσκολία διάκρισης μεταξύ αυθεντικού περιεχομένου και περιεχομένου παραγόμενου από ΤΝ (AI Generated), ιδιαίτερα στις νεότερες ηλικίες που χρησιμοποιούν συχνότερα τα ΜΚΔ.

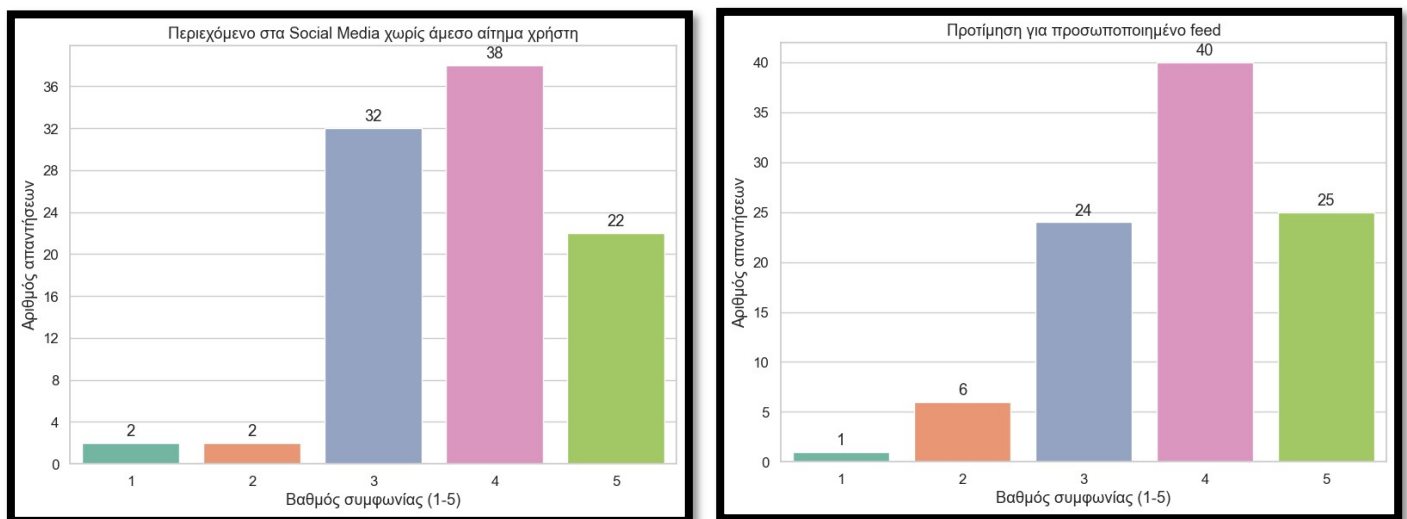
Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει επίσης το γεγονός ότι μέρος των συμμετεχόντων/ουσών δήλωσε πως άλλαξε στάση ή άποψη για κάποιο θέμα λόγω συνεχούς έκθεσης σε σχετικό περιεχόμενο. Το αποτέλεσμα αυτό υποδηλώνει ότι οι

αλγόριθμοι προτάσεων και η επαναλαμβανόμενη προβολή περιεχομένου ενδέχεται να επηρεάζουν τις αντιλήψεις και τη συμπεριφορά των νέων.

Αντίστοιχα ευρήματα παρουσιάζονται και στη βιβλιογραφία σχετικά με την επίδραση των αλγορίθμων και της επαναλαμβανόμενης έκθεσης σε περιεχόμενο στα ΜΚΔ. Σύμφωνα με τους Pariser (2011) [12], οι αλγόριθμοι εξατομίκευσης μπορούν να δημιουργούν «filter bubbles», δηλαδή φαινόμενα κατά τα οποία οι χρήστες εκτίθενται κυρίως σε περιεχόμενο που ταιριάζει με τις προηγούμενες προτιμήσεις τους, περιορίζοντας σταδιακά την επαφή με διαφορετικές απόψεις επηρεάζοντας τον τρόπο με τον οποίο διαμορφώνουν αντιλήψεις και στάσεις απέναντι σε διάφορα θέματα [12].

Συνολικά, τα αποτελέσματα δείχνουν ότι οι νέοι όχι μόνο αναγνωρίζουν την ύπαρξη αλγοριθμικών μηχανισμών στα ΜΚΔ, αλλά και αντιλαμβάνονται την πιθανή επίδρασή τους στις απόψεις, τις επιλογές και την καθημερινή τους εμπειρία στο διαδίκτυο.

4.3.3 Προσωποποιημένο περιεχόμενο και αλγοριθμικές προτάσεις

Σχήμα 4.7: Αντιλήψεις σχετικά με την εμφάνιση περιεχομένου χωρίς άμεσο αίτημα χρήστη και προτίμηση για προσωποποιημένο feed.

Οι απαντήσεις των συμμετεχόντων/ουσών δείχνουν ότι η πλειοψηφία των νέων αντιλαμβάνεται πως τα ΜΚΔ προβάλλουν συχνά περιεχόμενο χωρίς να έχει προηγηθεί άμεση αναζήτηση ή αίτημα από τον χρήστη. Παράλληλα, σημαντικό ποσοστό συμμετεχόντων/ουσών δήλωσε ότι προτιμά ένα προσωποποιημένο feed, προσαρμοσμένο στα ενδιαφέροντα και τις προτιμήσεις του.

Το εύρημα αυτό παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, καθώς δείχνει ότι οι νέοι αναγνωρίζουν την έντονη παρουσία αλγοριθμικών συστημάτων και recommendation systems στις πλατφόρμες ΜΚΔ, ενώ ταυτόχρονα αποδέχονται και επιθυμούν σε μεγάλο βαθμό την προσωποποίηση του περιεχομένου που λαμβάνουν. Τα ΜΚΔ φαίνεται να αξιοποιούν δεδομένα αλληλεπίδρασης, προηγούμενες αναζητήσεις και μοτίβα χρήσης, ώστε να προτείνουν περιεχόμενο που θεωρείται πιθανό να ενδιαφέρει τον χρήστη.

Παράλληλα, τα αποτελέσματα αναδεικνύουν μια σύνθετη σχέση μεταξύ ευκολίας, εξατομίκευσης και επιρροής των αλγορίθμων. Αν και οι συμμετέχοντες/ουσες εμφανίζονται συνειδητοποιημένοι/ες σχετικά με τη λειτουργία των αλγοριθμικών προτάσεων, εξακολουθούν να θεωρούν θετική την ύπαρξη εξατομικευμένου περιεχομένου, πιθανόν λόγω της πιο άμεσης και ενδιαφέρουσας εμπειρίας χρήσης που αυτό προσφέρει.

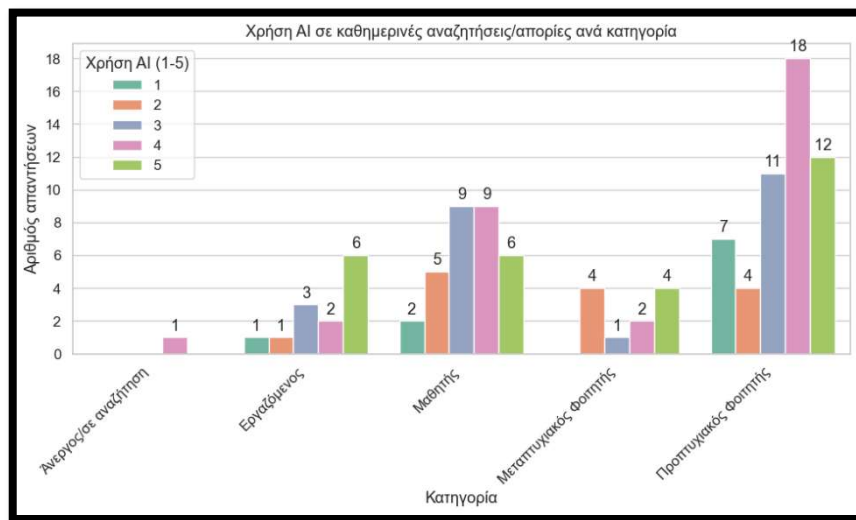
Συνολικά, τα ευρήματα δείχνουν ότι η ΤΝ και οι αλγόριθμοι εξατομίκευσης αποτελούν πλέον βασικό μέρος της εμπειρίας των νέων στα ΜΚΔ, επηρεάζοντας σημαντικά το περιεχόμενο με το οποίο έρχονται σε επαφή καθημερινά.

4.3.4 Συμπέρασμα

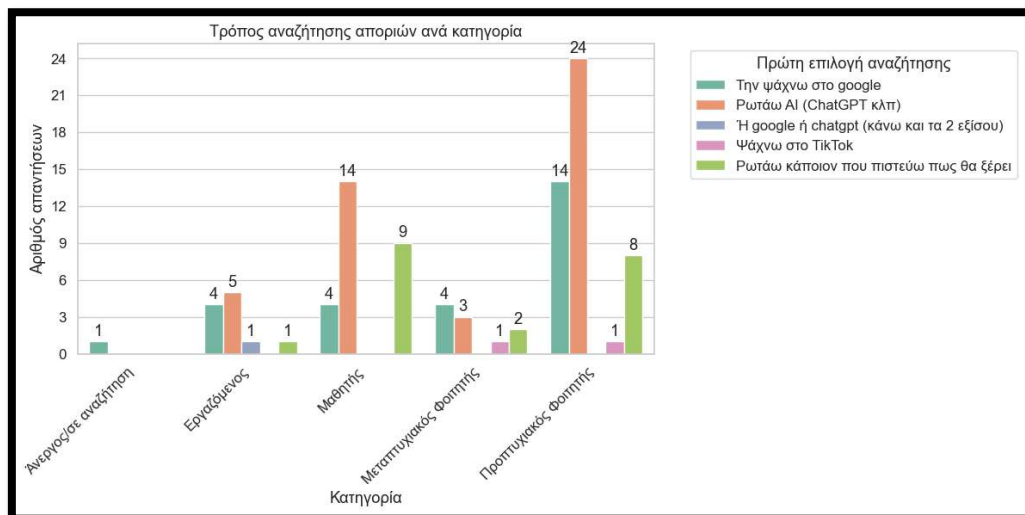
Συνολικά, τα αποτελέσματα δείχνουν ότι οι νέοι είναι ιδιαίτερα εξοικειωμένοι με τη λειτουργία των αλγορίθμων και των συστημάτων ΤΝ στα ΜΚΔ, αναγνωρίζοντας ότι το περιεχόμενο που προβάλλεται επηρεάζεται άμεσα από τις αλληλεπιδράσεις και τις προτιμήσεις τους. Παράλληλα, οι συμμετέχοντες/ουσες φαίνεται να αντιλαμβάνονται ότι οι αλγοριθμικές προτάσεις μπορούν να επηρεάσουν τις απόψεις και τη διαδικτυακή τους εμπειρία, ενώ ταυτόχρονα συνεχίζουν να προτιμούν σε μεγάλο βαθμό το εξατομικευμένο περιεχόμενο, γεγονός που αναδεικνύει τη σύνθετη σχέση μεταξύ ευκολίας, εξατομίκευσης και αλγοριθμικής επιρροής στα ΜΚΔ.

4.4 Τεχνητή Νοημοσύνη στην καθημερινή χρήση και αναζητήσεις

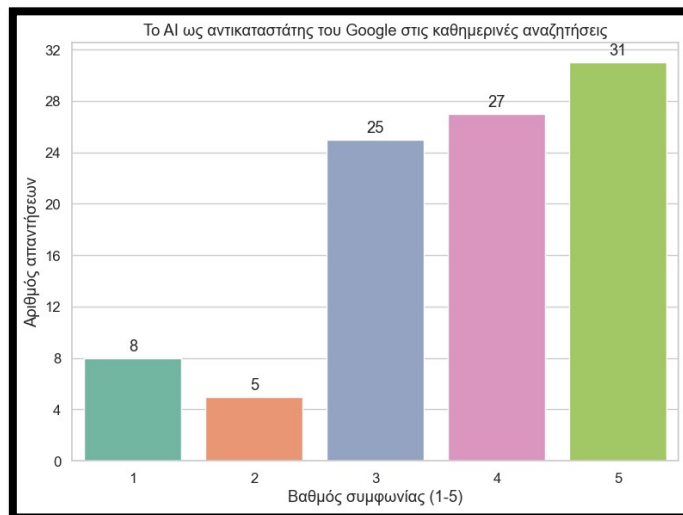
4.4.1 Η Τεχνητή Νοημοσύνη ως βασικό εργαλείο αναζήτησης πληροφοριών

Σχήμα 4.8: Χρήση ΤΝ σε καθημερινές αναζητήσεις και απορίες ανά κατηγορία συμμετεχόντων.

Σχήμα 4.9: Τρόπος αναζήτησης αποριών ανά κατηγορία συμμετεχόντων.

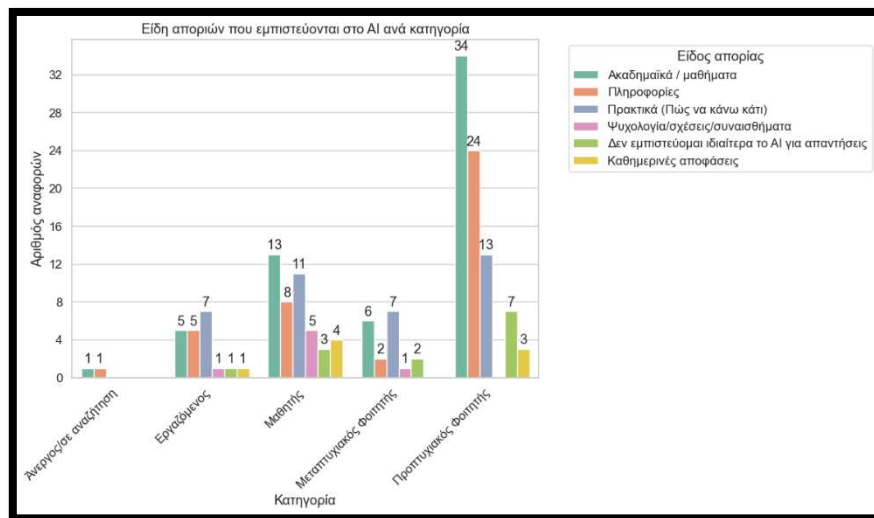
Σχήμα 4.10: Η ΤΝ ως αντικαταστάτης του Google στις καθημερινές αναζητήσεις.

Οι απαντήσεις των συμμετεχόντων/ουσών δείχνουν ότι η χρήση εργαλείων ΤΝ για καθημερινές αναζητήσεις και απορίες είναι ιδιαίτερα διαδεδομένη, κυρίως μεταξύ μαθητών και προπτυχιακών φοιτητών. Οι περισσότερες απαντήσεις συγκεντρώθηκαν στις υψηλότερες βαθμολογίες χρήσης, γεγονός που δείχνει ότι οι νεότερες ηλικιακές ομάδες έχουν ήδη ενσωματώσει τα εργαλεία ΤΝ στην καθημερινότητά τους.

Παράλληλα, σημαντικός αριθμός συμμετεχόντων/ουσών δήλωσε ότι χρησιμοποιεί εργαλεία ΤΝ, όπως το ChatGPT, ως πρώτη επιλογή όταν έχει κάποια απορία, ενώ αρκετοί ανέφεραν ότι χρησιμοποιούν τόσο το Google όσο και εργαλεία ΤΝ παράλληλα. Επιπλέον, πολλοί συμμετέχοντες/ουσες συμφώνησαν ότι η ΤΝ αρχίζει σταδιακά να λειτουργεί ως εναλλακτική ή ακόμη και ως αντικαταστάτης παραδοσιακών μηχανών αναζήτησης.

Τα αποτελέσματα αυτά υποδηλώνουν ότι η ΤΝ μεταβάλλει σημαντικά τον τρόπο με τον οποίο οι νέοι αναζητούν πληροφορίες και αλληλεπιδρούν με τη γνώση στο διαδίκτυο. Η αμεσότητα, η ευκολία χρήσης και η δυνατότητα παροχής πιο εξατομικευμένων απαντήσεων φαίνεται να καθιστούν τα εργαλεία ΤΝ ιδιαίτερα ελκυστικά στις νεότερες ηλικίες.

4.4.2 Εμπιστοσύνη των νέων στις απαντήσεις της Τεχνητής Νοημοσύνης

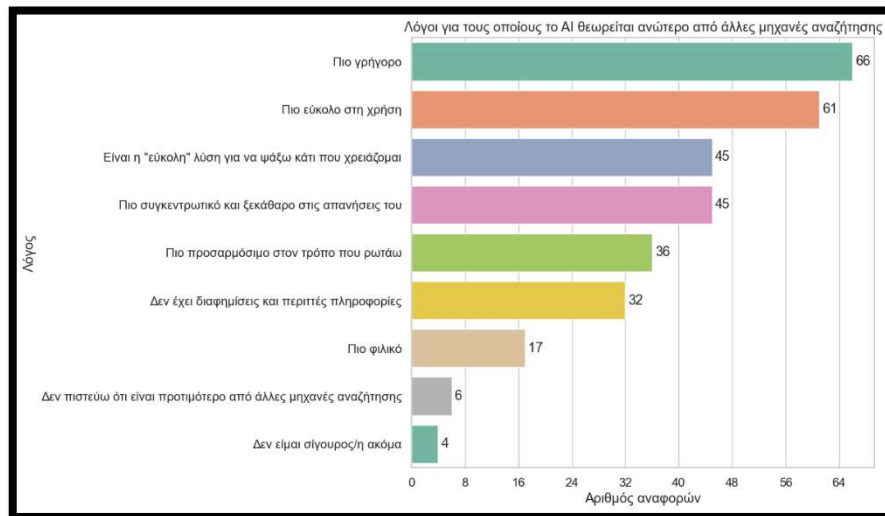
Σχήμα 4.11: Είδη αποριών όπου οι συμμετέχοντες εμπιστεύονται περισσότερο την ΤΝ.

Οι συμμετέχοντες/ουσες δήλωσαν ότι εμπιστεύονται περισσότερο την ΤΝ κυρίως για ακαδημαϊκά θέματα, πληροφορίες και πρακτικές απορίες καθημερινής φύσης, όπως οδηγίες ή συμβουλές σχετικά με το πώς να πραγματοποιήσουν κάποια ενέργεια. Αντίθετα, μικρότερο ποσοστό συμμετεχόντων/ουσών δήλωσε ότι εμπιστεύεται την ΤΝ για ζητήματα που σχετίζονται με ψυχολογία, συναισθήματα ή σημαντικές προσωπικές αποφάσεις.

Το εύρημα αυτό δείχνει ότι οι νέοι φαίνεται να αναπτύσσουν μια πιο επιλεκτική σχέση εμπιστοσύνης με τα εργαλεία ΤΝ. Παρόλο που θεωρούν τις απαντήσεις χρήσιμες και αποτελεσματικές για πληροφοριακά ή πρακτικά ζητήματα, εμφανίζονται πιο επιφυλακτικοί σε θέματα που απαιτούν ανθρώπινη κατανόηση, συναισθηματική υποστήριξη ή προσωπική κρίση.

Οι απαντήσεις αυτές υποδηλώνουν ότι η ΤΝ χρησιμοποιείται κυρίως ως εργαλείο υποστήριξης και πληροφόρησης, χωρίς να αντικαθιστά πλήρως την ανθρώπινη επικοινωνία και κρίση.

4.4.3 Λόγοι προτίμησης της Τεχνητής Νοημοσύνης έναντι παραδοσιακών Μηχανών Αναζήτησης

Σχήμα 4.12: Λόγοι για τους οποίους η ΤΝ θεωρείται ανώτερο από άλλες μηχανές αναζήτησης.

Οι συμμετέχοντες/ουσες ανέφεραν ότι προτιμούν την ΤΝ έναντι παραδοσιακών μηχανών αναζήτησης κυρίως επειδή θεωρούν ότι προσφέρει πιο γρήγορες, πιο εύκολες και πιο ξεκάθαρες απαντήσεις. Παράλληλα, αρκετοί συμμετέχοντες/ουσες δήλωσαν ότι η ΤΝ είναι πιο προσαρμόσιμη στον τρόπο με τον οποίο διατυπώνουν τις ερωτήσεις τους και ότι τους βοηθά να βρίσκουν πιο άμεσα τις πληροφορίες που χρειάζονται χωρίς να χρειάζεται να αναζητούν μέσα από πολλαπλές ιστοσελίδες και διαφημίσεις.

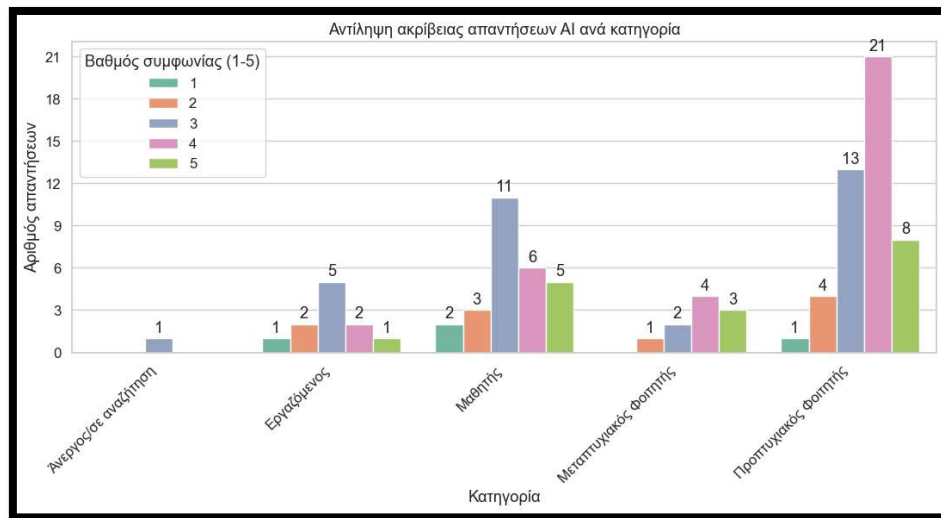
Τα αποτελέσματα αυτά δείχνουν ότι οι νέοι φαίνεται να εκτιμούν ιδιαίτερα την αμεσότητα, την ευκολία χρήσης και την εξατομικευμένη εμπειρία που προσφέρουν τα εργαλεία ΤΝ. Σε αντίθεση με τις παραδοσιακές μηχανές αναζήτησης, οι οποίες συχνά απαιτούν περισσότερη επεξεργασία πληροφοριών από τον χρήστη, τα συστήματα ΤΝ παρέχουν πιο συγκεντρωμένες και άμεσες απαντήσεις.

Το εύρημα αυτό υποδηλώνει ότι η ΤΝ φαίνεται να μεταβάλλει σταδιακά τις προσδοκίες των νέων σχετικά με τον τρόπο πρόσβασης και κατανόησης της πληροφορίας στο διαδίκτυο.

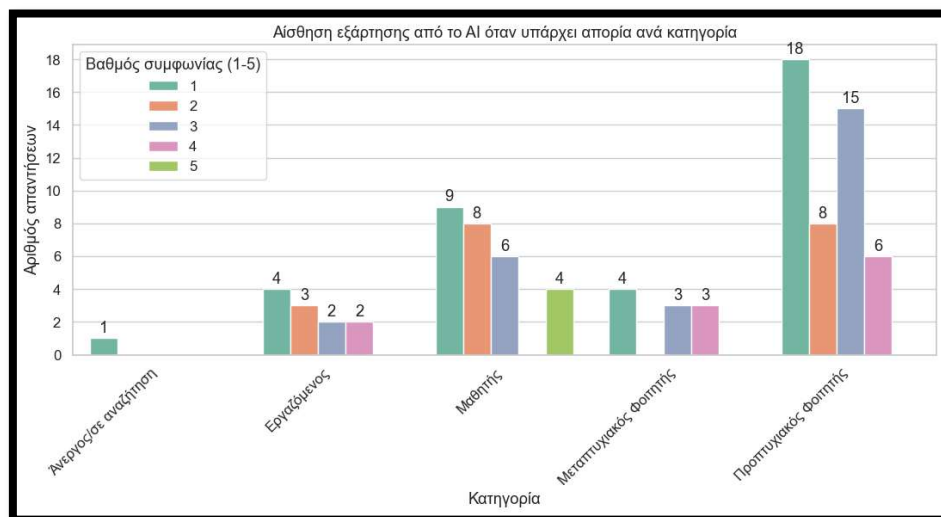
Η προτίμηση των νέων προς τα εργαλεία ΤΝ λόγω ταχύτητας, ευκολίας και άμεσων απαντήσεων εμφανίζεται και σε πρόσφατες έρευνες σχετικά με τη χρήση συστημάτων ΤΝ που βασίζονται στον διάλογο (conversational AI), όπου οι χρήστες δηλώνουν ότι

προτιμούν τις συγκεντρωμένες και εξατομικευμένες απαντήσεις που προσφέρουν τα generative AI συστήματα σε σχέση με τις παραδοσιακές μηχανές αναζήτησης [4].

4.4.4 Αντίληψεις αξιοπιστίας και πιθανής εξάρτησης από την Τεχνητή Νοημοσύνη

Σχήμα 4.13: Αντίληψη ακρίβειας των απαντήσεων της TN ανά κατηγορία συμμετεχόντων.

Σχήμα 4.14: Αίσθηση εξάρτησης από την TN I όταν υπάρχει απορία.

Οι απαντήσεις των συμμετεχόντων/ουσων δείχνουν ότι οι περισσότεροι νέοι θεωρούν τις απαντήσεις της TN αρκετά ακριβείς και αξιόπιστες, ιδιαίτερα στις νεότερες ηλικιακές ομάδες και στους φοιτητές. Οι περισσότερες απαντήσεις συγκεντρώθηκαν στις μεσαίες

και υψηλές βαθμολογίες αξιοπιστίας, γεγονός που δείχνει ότι η εμπιστοσύνη προς τα εργαλεία ΤΝ φαίνεται να αυξάνεται σταδιακά.

Παράλληλα, οι συμμετέχοντες/ουσες εμφανίζουν διαφορετικά επίπεδα συμφωνίας σχετικά με το κατά πόσο αισθάνονται εξάρτηση από την ΤΝ όταν έχουν κάποια απορία ή χρειάζονται πληροφορίες. Παρόλο που αρκετοί συμμετέχοντες/ουσες δεν θεωρούν ότι εξαρτώνται ιδιαίτερα από την ΤΝ, σημαντικό ποσοστό δήλωσε μεσαίο ή αυξημένο βαθμό εξάρτησης, ιδιαίτερα στις νεότερες ηλικιακές ομάδες.

Το αποτέλεσμα αυτό ενδέχεται να συνδέεται με τη συχνή χρήση εργαλείων ΤΝ στην καθημερινότητα και με την αμεσότητα των απαντήσεων που προσφέρουν. Η εύκολη πρόσβαση σε πληροφορίες και η γρήγορη επίλυση αποριών φαίνεται να ενισχύουν σταδιακά την εξοικείωση και πιθανώς την εξάρτηση των νέων από τέτοια εργαλεία.

Αντίστοιχοι προβληματισμοί σχετικά με την αυξανόμενη εξάρτηση από εργαλεία ΤΝ εμφανίζονται και στη βιβλιογραφία, όπου επισημαίνεται ότι η συνεχής πρόσβαση σε άμεσες και εύκολες απαντήσεις ενδέχεται να επηρεάζει τον τρόπο με τον οποίο οι χρήστες αναζητούν, αξιολογούν και επεξεργάζονται πληροφορίες [13].

4.4.5 Ποιοτική ανάλυση ανοιχτών απαντήσεων σχετικά με τη χρήση Τεχνητής Νοημοσύνης

Στο πλαίσιο της έρευνας, οι συμμετέχοντες/ουσες κλήθηκαν να απαντήσουν σε ερώτηση ανοιχτού τύπου σχετικά με το πιο ασυνήθιστο ή ακραίο ερώτημα που έχουν υποβάλει οι ίδιοι ή κάποιο άτομο του περιβάλλοντός τους σε εργαλείο ΤΝ.

Οι απαντήσεις παρουσίασαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον, καθώς ανέδειξαν τη μεγάλη ποικιλία τρόπων με τους οποίους οι νέοι χρησιμοποιούν πλέον την ΤΝ στην καθημερινότητά τους.

Πολλές απαντήσεις σχετίζονταν με προσωπικά και συναισθηματικά ζητήματα, όπως συμβουλές για σχέσεις, ερωτικές απορίες, προσωπικές ανασφάλειες και τρόπους διαχείρισης κοινωνικών αλληλεπιδράσεων. Ορισμένοι/ες συμμετέχοντες/ουσες ανέφεραν ότι χρησιμοποιούν την ΤΝ για να ζητήσουν συμβουλές σχετικά με σχέσεις, επικοινωνία ή ακόμη και για να εκφράσουν προσωπικές σκέψεις και προβληματισμούς.

Παράλληλα, εμφανίστηκαν απαντήσεις που σχετίζονταν με υπαρξιακά ή φιλοσοφικά ερωτήματα, όπως η ύπαρξη Θεού, η ύπαρξη εξωγήινης ζωής ή γενικότερα ζητήματα που αφορούν το νόημα της ζωής και την ανθρώπινη ύπαρξη. Το εύρημα αυτό δείχνει ότι αρκετοί νέοι αντιμετωπίζουν την ΤΝ όχι μόνο ως εργαλείο πληροφόρησης, αλλά και ως μέσο συζήτησης και εξερεύνησης προσωπικών σκέψεων.

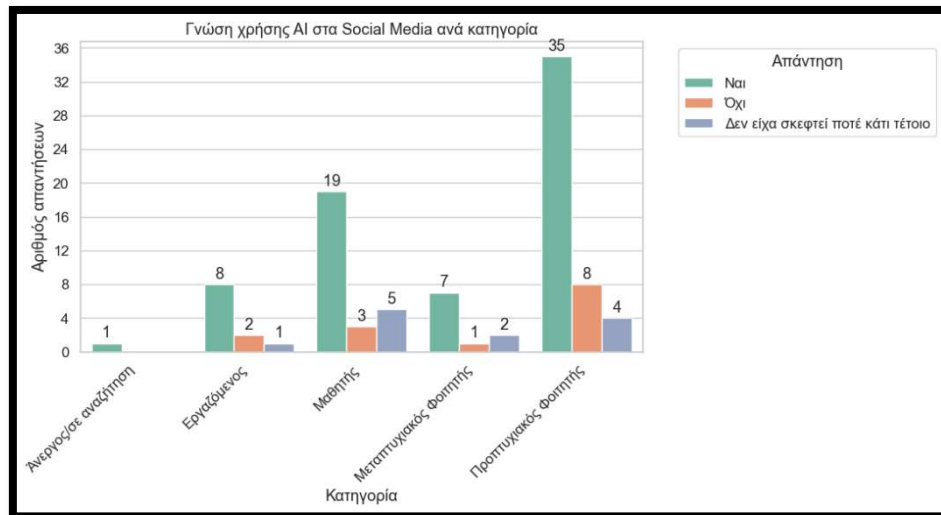
Επιπλέον, αρκετές απαντήσεις είχαν ψυχαγωγικό ή δημιουργικό χαρακτήρα, όπως η δημιουργία φανταστικών σεναρίων, επεξεργασία εικόνων ή χιουμοριστικές ερωτήσεις. Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις εμφανίστηκαν και πιο ακραίες ή ευαίσθητες ερωτήσεις, γεγονός που υποδηλώνει ότι οι νέοι συχνά δοκιμάζουν τα όρια και τις δυνατότητες των εργαλείων της ΤΝ.

4.4.6 Συμπέρασμα

Η ενότητα αυτή δείχνει ότι η ΤΝ έχει πλέον αποκτήσει σημαντικό ρόλο στον τρόπο με τον οποίο οι νέοι αναζητούν πληροφορίες και επιλύουν καθημερινές απορίες. Οι συμμετέχοντες/ουσες φαίνεται να εμπιστεύονται αρκετά τα εργαλεία ΤΝ για πληροφοριακά και πρακτικά ζητήματα, ενώ παράλληλα τα θεωρούν πιο άμεσα, εύχρηστα και αποτελεσματικά σε σχέση με τις παραδοσιακές μηχανές αναζήτησης. Ωστόσο, τα αποτελέσματα αναδεικνύουν επίσης ενδείξεις αυξανόμενης εξάρτησης από τέτοιου είδους εργαλεία, καθώς και μια σταδιακή μεταβολή στον τρόπο με τον οποίο οι νέοι αλληλεπιδρούν με τη γνώση και την πληροφορία στην καθημερινότητά τους.

4.5 Τεχνητή Νοημοσύνη και Ενημέρωση

4.5.1 Παρουσία περιεχομένου Τεχνητής Νοημοσύνης στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης

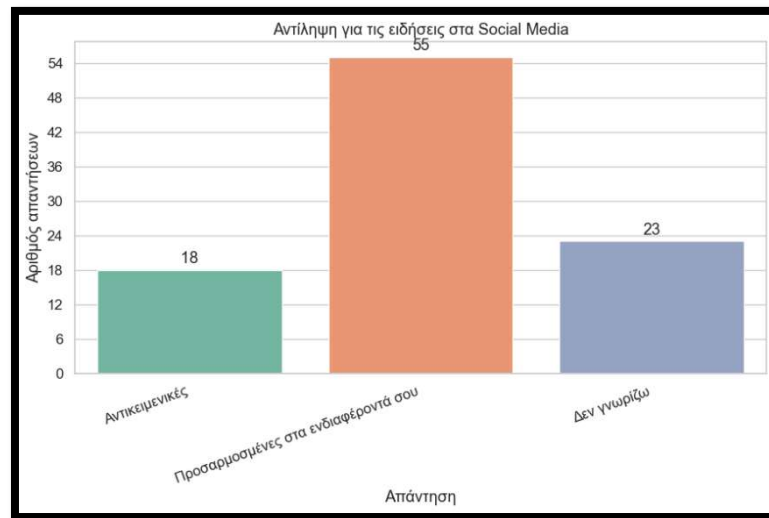

Σχήμα 4.15: Γνώση χρήσης ΤΝ στα ΜΚΔ ανά κατηγορία συμμετεχόντων.

Οι απαντήσεις των συμμετεχόντων/ουσών δείχνουν ότι η πλειοψηφία των νέων γνωρίζει ή αντιλαμβάνεται ότι χρησιμοποιείται ΤΝ στα ΜΚΔ για τη δημιουργία ή προβολή περιεχομένου. Ιδιαίτερα οι μαθητές και οι προπτυχιακοί φοιτητές εμφανίζουν υψηλά ποσοστά αναγνώρισης της παρουσίας ΤΝ στα ΜΚΔ, γεγονός που υποδηλώνει αυξημένη εξοικείωση με τις σύγχρονες ψηφιακές πλατφόρμες και τις τεχνολογίες που χρησιμοποιούνται σε αυτές.

Παράλληλα, μικρότερο ποσοστό συμμετεχόντων/ουσων δήλωσε ότι δεν είχε σκεφτεί ποτέ το ενδεχόμενο χρήσης ΤΝ στα ΜΚΔ ή ότι δεν θεωρεί πως χρησιμοποιείται ιδιαίτερα. Το αποτέλεσμα αυτό δείχνει ότι, παρόλο που η παρουσία ΤΝ στις πλατφορμές ΜΚΔ είναι πλέον αρκετά εμφανής, εξακολουθούν να υπάρχουν χρήστες που δεν γνωρίζουν πλήρως τον βαθμό στον οποίο η ΤΝ επηρεάζει το περιεχόμενο που παρακολουθούν καθημερινά.

4.5.2 Εξατομίκευση ειδήσεων και αλγοριθμική ενημέρωση

Σχήμα 4.16: Αντίληψη για τις ειδήσεις στα ΜΚΔ.

Οι περισσότεροι συμμετέχοντες/ουσες δήλωσαν ότι θεωρούν πως οι ειδήσεις και το περιεχόμενο που προβάλλονται στα ΜΚΔ είναι προσαρμοσμένα στα προσωπικά ενδιαφέροντα και τις προτιμήσεις του κάθε χρήστη. Αντίθετα, μικρότερο ποσοστό συμμετεχόντων/ουσών θεωρεί ότι οι ειδήσεις που εμφανίζονται στις πλατφόρμες ΜΚΔ είναι αντικειμενικές ή ουδέτερες.

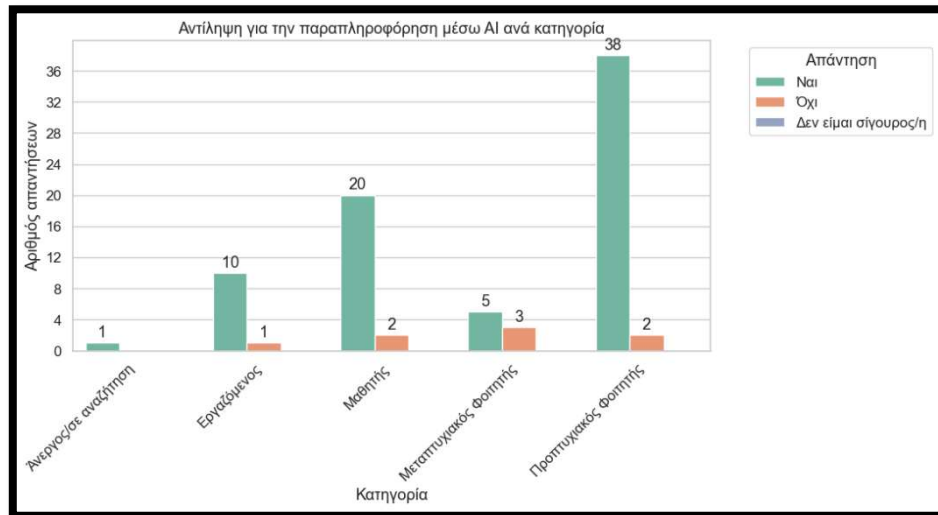
Το εύρημα αυτό δείχνει ότι οι νέοι φαίνεται να αντιλαμβάνονται τη λειτουργία των αλγοριθμικών συστημάτων εξατομίκευσης που χρησιμοποιούνται στα ΜΚΔ. Οι συμμετέχοντες/ουσες εμφανίζονται συνειδητοποιημένοι/ες σχετικά με το γεγονός ότι οι πλατφόρμες επιλέγουν και προβάλλουν περιεχόμενο με βάση τις αλληλεπιδράσεις, τα ενδιαφέροντα και τη διαδικτυακή συμπεριφορά του κάθε χρήστη.

Η αντίληψη αυτή ενδέχεται να επηρεάζει τον τρόπο με τον οποίο οι νέοι λαμβάνουν πληροφορίες και ενημερώνονται, καθώς η συνεχής έκθεση σε προσωποποιημένο περιεχόμενο μπορεί να περιορίζει την επαφή με διαφορετικές απόψεις ή εναλλακτικές πηγές ενημέρωσης.

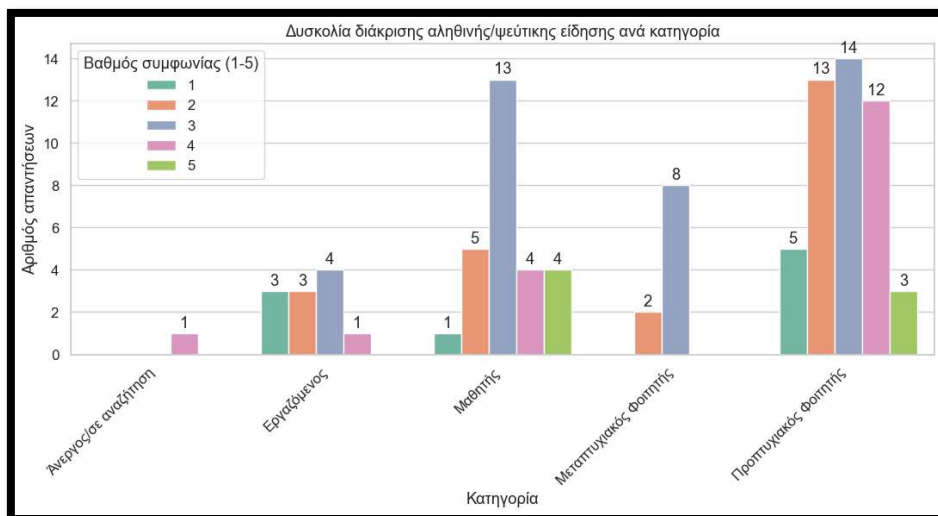
Η αυξανόμενη εξατομίκευση των ειδήσεων και της διαδικτυακής ενημέρωσης έχει αναφερθεί και σε προηγούμενες έρευνες σχετικά με την πρόσβαση στις ειδήσεις μέσω ψηφιακών πλατφορμών. Σύμφωνα με τον Pariser (2011), οι αλγόριθμοι των ΜΚΔ προβάλλουν περιεχόμενο προσαρμοσμένο στα ενδιαφέροντα και τις προηγούμενες

αλληλεπιδράσεις των χρηστών, γεγονός που μπορεί να επηρεάζει τον τρόπο με τον οποίο οι χρήστες ενημερώνονται και αντιλαμβάνονται την επικαιρότητα^[12].

4.5.3 Τεχνητή Νοημοσύνη και παραπληροφόρηση

Σχήμα 4.17: Αντίληψη για την παραπληροφόρηση μέσω ΤΝ ανά κατηγορία συμμετεχόντων.

Σχήμα 4.18: Δυσκολία διάκρισης αληθινής και ψεύτικης είδησης ανά κατηγορία συμμετεχόντων.

Οι απαντήσεις των συμμετεχόντων/ουσών δείχνουν ότι η πλειοψηφία των νέων θεωρεί πως η ΤΝ μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία ή διάδοση παραπληροφόρησης μέσω διαδικτυακών πλατφορμών και ΜΚΔ. Οι περισσότεροι συμμετέχοντες συμφώνησαν ότι τα εργαλεία ΤΝ μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη δημιουργία παραπλανητικού ή

ψευδούς περιεχομένου, γεγονός που αναδεικνύει αυξημένη ανησυχία σχετικά με την αξιοπιστία της ψηφιακής πληροφορίας.

Παράλληλα, σημαντικός αριθμός συμμετεχόντων/ουσών δήλωσε ότι δυσκολεύεται να διακρίνει αν μια είδηση ή ένα διαδικτυακό περιεχόμενο είναι αληθινό ή ψεύτικο. Οι περισσότερες απαντήσεις συγκεντρώθηκαν στις μεσαίες και υψηλές βαθμολογίες δυσκολίας, ιδιαίτερα στις νεότερες ηλικιακές ομάδες.

Τα αποτελέσματα αυτά δείχνουν ότι, παρόλο που οι νέοι εμφανίζονται ενημερωμένοι σχετικά με την ύπαρξη παραγόμενου περιεχομένου ΤΝ και τους κινδύνους παραπληροφόρησης, εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην αξιολόγηση της αξιοπιστίας των πληροφοριών που λαμβάνουν διαδικτυακά.

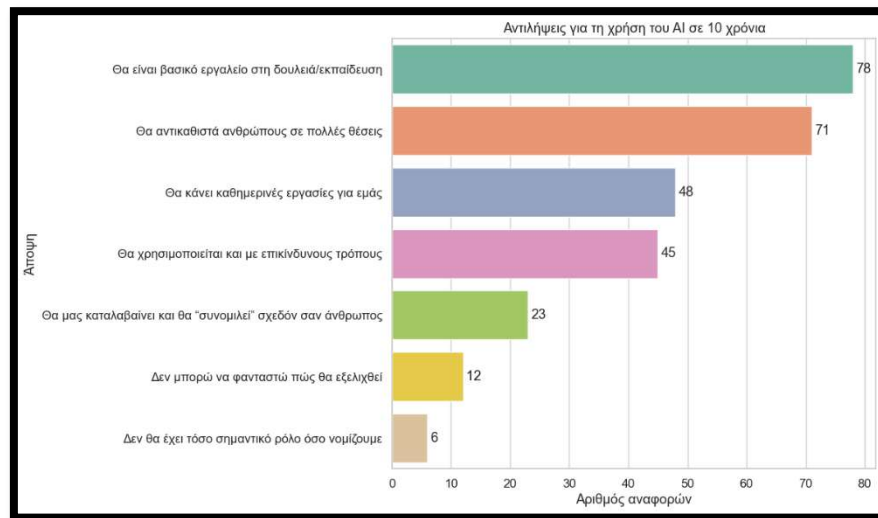
Παρόμοιοι προβληματισμοί σχετικά με την παραπληροφόρηση και τη δυσκολία αξιολόγησης της αξιοπιστίας διαδικτυακού περιεχομένου εμφανίζονται και στη διεθνή βιβλιογραφία. Οι Vosoughi et al. (2018)[16] αναφέρουν ότι το ψευδές ή παραπλανητικό περιεχόμενο μπορεί να διαδίδεται ιδιαίτερα γρήγορα μέσω των ΜΚΔ, επηρεάζοντας σημαντικά τον τρόπο ενημέρωσης των χρηστών [16]. Η παρούσα έρευνα δείχνει ότι, παρόλο που οι νέοι γνωρίζουν την ύπαρξη περιεχομένου που παράγεται μέσω ΤΝ, αρκετοί εξακολουθούν να δυσκολεύονται να διακρίνουν την αξιοπιστία των πληροφοριών που συναντούν στο διαδίκτυο.

4.5.4 Συμπέρασμα

Συνολικά, η ενότητα αυτή αναδεικνύει ότι οι νέοι φαίνεται να γνωρίζουν πως η ΤΝ επηρεάζει σημαντικά τον τρόπο με τον οποίο προβάλλονται και διαδίδονται οι πληροφορίες στα ΜΚΔ. Παράλληλα, τα αποτελέσματα δείχνουν ότι η αυξανόμενη χρήση ΤΝ στην ενημέρωση δημιουργεί προβληματισμούς σχετικά με την αντικειμενικότητα, την αξιοπιστία των πληροφοριών και την πιθανότητα παραπληροφόρησης στο ψηφιακό περιβάλλον.

4.6 Τεχνητή Νοημοσύνη και το Μέλλον

4.6.1 Αντιλήψεις για τον ρόλο της Τεχνητής Νοημοσύνης στο μέλλον

Σχήμα 4.19: Αντιλήψεις για τη χρήση της ΤΝ σε 10 χρόνια.

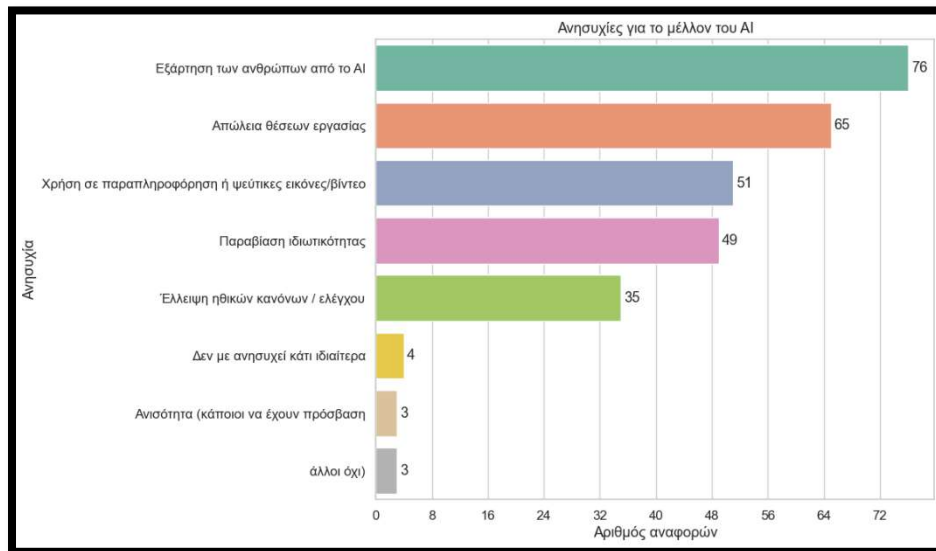
Οι συμμετέχοντες/ουσες εμφανίζονται να πιστεύουν ότι η ΤΝ θα διαδραματίζει πολύ σημαντικό ρόλο στο μέλλον, ιδιαίτερα στον χώρο της εκπαίδευσης και της εργασίας. Οι περισσότερες απαντήσεις συγκεντρώθηκαν στην άποψη ότι η ΤΝ θα αποτελεί βασικό εργαλείο στην καθημερινή εργασία και εκπαίδευση, ενώ σημαντικός αριθμός συμμετεχόντων/ουσών θεωρεί ότι η ΤΝ θα αντικαταστήσει ανθρώπους σε αρκετές επαγγελματικές θέσεις.

Παράλληλα, αρκετοί συμμετέχοντες/ουσες πιστεύουν ότι η ΤΝ θα αναλαμβάνει ολοένα και περισσότερες καθημερινές εργασίες, διευκολύνοντας σημαντικά την καθημερινότητα των ανθρώπων. Ωστόσο, σημαντικό ποσοστό ανέφερε επίσης ότι η ΤΝ ενδέχεται να χρησιμοποιηθεί και με επικίνδυνους τρόπους, γεγονός που δείχνει ότι οι νέοι αντιλαμβάνονται τόσο τις δυνατότητες όσο και τους πιθανούς κινδύνους της τεχνολογίας.

Παρόμοιες προβλέψεις σχετικά με τον αυξανόμενο ρόλο της ΤΝ στην εργασία και την καθημερινότητα παρουσιάζονται και σε διεθνείς αναφορές για το μέλλον της εργασίας και της αυτοματοποίησης. Σύμφωνα με το World Economic Forum (2023), η ΤΝ αναμένεται να επηρεάσει σημαντικά μεγάλο αριθμό επαγγελματιών και καθημερινών δραστηριοτήτων τα επόμενα χρόνια, μεταβάλλοντας τον τρόπο εργασίας και αλληλεπίδρασης των ανθρώπων με την τεχνολογία^[17].

Τα αποτελέσματα αυτά δείχνουν ότι οι νέοι φαίνεται να θεωρούν την ΤΝ ως μια τεχνολογία που θα επηρεάσει ουσιαστικά πολλούς τομείς της κοινωνίας και της καθημερινής ζωής τα επόμενα χρόνια.

4.6.2 Ανησυχίες και φόβοι σχετικά με την Τεχνητή Νοημοσύνη

Σχήμα 4.20: Ανησυχίες για το μέλλον της ΤΝ.

Οι συμμετέχοντες/ουσες εξέφρασαν σημαντικές ανησυχίες σχετικά με το μέλλον της ΤΝ και τις πιθανές κοινωνικές της επιπτώσεις. Η μεγαλύτερη ανησυχία φαίνεται να σχετίζεται με την αυξανόμενη εξάρτηση των ανθρώπων από εργαλεία ΤΝ, ενώ ιδιαίτερα υψηλά ποσοστά συγκεντρώθηκαν και στον φόβο απώλειας θέσεων εργασίας λόγω αυτοματοποίησης.

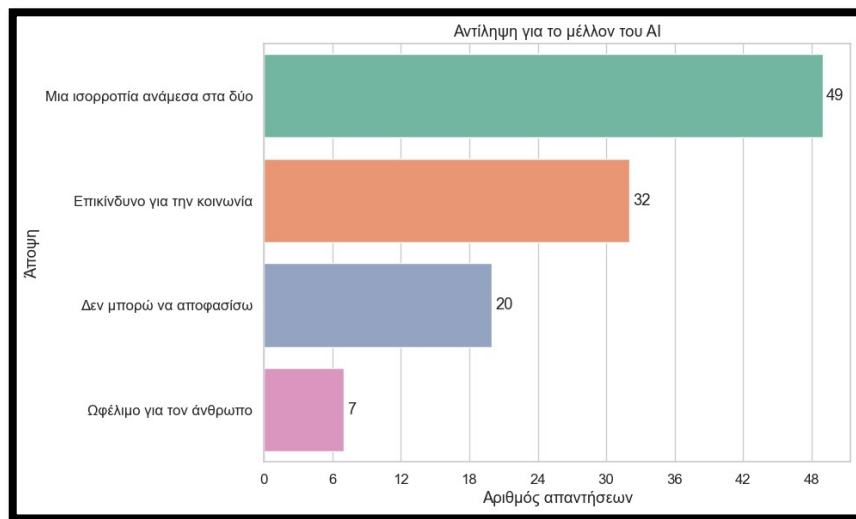
Παράλληλα, αρκετοί/ες συμμετέχοντες/ουσες εξέφρασαν προβληματισμούς σχετικά με τη χρήση ΤΝ για παραπληροφόρηση, δημιουργία ψεύτικων εικόνων ή βίντεο, καθώς και για ζητήματα παραβίασης προσωπικών δεδομένων και ιδιωτικότητας. Σημαντικός αριθμός συμμετεχόντων/ουσών ανέφερε επίσης ότι θεωρεί πως δεν υπάρχουν ακόμη επαρκείς ηθικοί κανόνες ή μηχανισμοί ελέγχου για τη χρήση της ΤΝ.

Αντίστοιχοι προβληματισμοί σχετικά με την εξάρτηση από τεχνολογίες ΤΝ, την παραπληροφόρηση και τα ζητήματα ιδιωτικότητας εμφανίζονται και στη διεθνή βιβλιογραφία. Οι Dwivedi et al. (2023)[4] επισημαίνουν ότι η ραγδαία εξάπλωση των generative AI συστημάτων δημιουργεί σημαντικές προκλήσεις σε επίπεδο ηθικής,

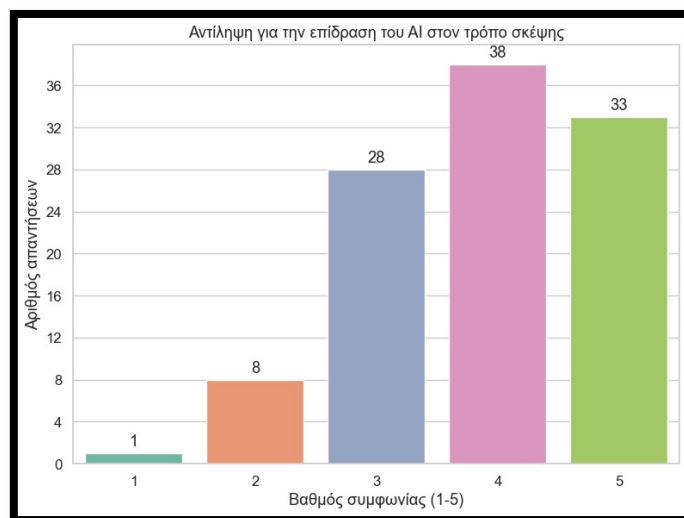
αξιοπιστίας πληροφοριών και προστασίας προσωπικών δεδομένων, ιδιαίτερα στις νεότερες ηλικιακές ομάδες που χρησιμοποιούν συχνότερα τέτοιες τεχνολογίες[4].

Τα αποτελέσματα αυτά δείχνουν ότι οι νέοι δεν αντιμετωπίζουν την ΤΝ μόνο ως μια καινοτόμα τεχνολογία, αλλά και ως μια πιθανή πηγή κοινωνικών και ηθικών προβλημάτων που απαιτούν προσοχή, ενημέρωση και σωστή ρύθμιση.

4.6.3 Αντίληψη κοινωνικής επίδρασης της Τεχνητής Νοημοσύνης

Σχήμα 4.21: Αντίληψη για το μέλλον της ΤΝ.

Σχήμα 4.22: Αντίληψη για την επίδραση της ΤΝ στον τρόπο σκέψης.

Οι συμμετέχοντες/ουσες εμφανίζονται να έχουν μια πιο ισορροπημένη και σύνθετη άποψη σχετικά με τη συνολική επίδραση της ΤΝ στην κοινωνία. Οι περισσότερες απαντήσεις συγκεντρώθηκαν στην επιλογή ότι το μέλλον της ΤΝ πιθανόν να

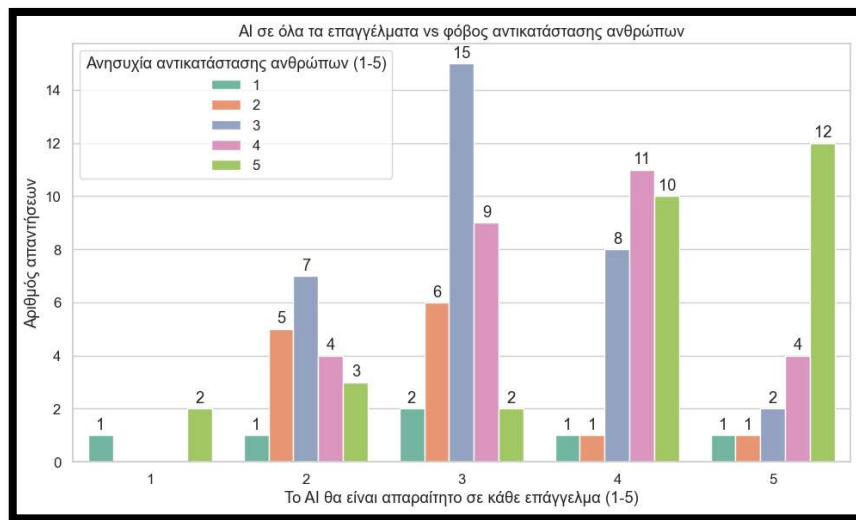
περιλαμβάνει τόσο θετικές όσο και αρνητικές επιπτώσεις, ενώ αρκετοί/ές συμμετέχοντες/ουσες θεωρούν ότι η ΤΝ μπορεί να αποτελέσει κίνδυνο για την κοινωνία εάν δεν χρησιμοποιηθεί σωστά.

Παράλληλα, σημαντικό ποσοστό συμμετεχόντων/ουσών συμφώνησε ότι η ΤΝ επηρεάζει ήδη τον τρόπο σκέψης και αντίληψης των ανθρώπων. Οι περισσότερες απαντήσεις συγκεντρώθηκαν στις υψηλές βαθμολογίες συμφωνίας, γεγονός που δείχνει ότι οι νέοι θεωρούν πως η συνεχής χρήση εργαλείων ΤΝ μπορεί να επηρεάζει τον τρόπο με τον οποίο αναζητούν πληροφορίες, λαμβάνουν αποφάσεις και επεξεργάζονται δεδομένα στην καθημερινότητά τους.

Η αντίληψη ότι η ΤΝ μπορεί να επηρεάζει τον τρόπο σκέψης και επεξεργασίας πληροφοριών εμφανίζεται και σε σύγχρονες έρευνες σχετικά με την αλληλεπίδραση ανθρώπου και ΤΝ. Σύμφωνα με τον Carr (2010) [13], η συνεχής εξάρτηση από ψηφιακά συστήματα και άμεση πρόσβαση σε πληροφορίες ενδέχεται να μεταβάλει σταδιακά τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι σκέφτονται, μαθαίνουν και λαμβάνουν αποφάσεις^[13].

Τα αποτελέσματα αυτά αναδεικνύουν ότι οι νέοι φαίνεται να αναγνωρίζουν την αυξανόμενη επιρροή της ΤΝ όχι μόνο σε πρακτικό επίπεδο, αλλά και στον τρόπο σκέψης, συμπεριφοράς και κοινωνικής αλληλεπίδρασης των ανθρώπων.

4.6.4 Τεχνητή Νοημοσύνη και το μέλλον της εργασίας

Σχήμα 4.23: ΤΝ σε όλα τα επαγγέλματα και φόβος αντικατάστασης ανθρώπων.

Οι απαντήσεις των συμμετεχόντων/ουσών δείχνουν ότι αρκετοί νέοι θεωρούν πως η ΤΝ θα καταστεί απαραίτητο εργαλείο σε μεγάλο αριθμό επαγγελμάτων στο μέλλον. Παράλληλα, παρατηρείται σημαντικός βαθμός ανησυχίας σχετικά με το ενδεχόμενο αντικατάστασης ανθρώπων από συστήματα ΤΝ σε διάφορους τομείς εργασίας.

Ιδιαίτερα οι συμμετέχοντες/ουσες που πιστεύουν ότι η ΤΝ θα χρησιμοποιείται ευρέως σε όλα τα επαγγέλματα εμφανίζουν και υψηλότερα επίπεδα ανησυχίας σχετικά με την πιθανή απώλεια θέσεων εργασίας. Το εύρημα αυτό δείχνει ότι οι νέοι αντιλαμβάνονται τη διπλή φύση της ΤΝ: από τη μία ως εργαλείο που μπορεί να αυξήσει την αποδοτικότητα και την παραγωγικότητα και από την άλλη ως πιθανή απειλή για ορισμένα επαγγέλματα και μορφές εργασίας.

Ιδιαίτερα οι φοιτητές και οι νεότερες ηλικιακές ομάδες εμφανίζονται πιο προβληματισμένοι σχετικά με τις μελλοντικές επιπτώσεις της ΤΝ στην εργασία, γεγονός που πιθανόν σχετίζεται με την αβεβαιότητα για το επαγγελματικό τους μέλλον σε ένα περιβάλλον αυξανόμενης αυτοματοποίησης. Παράλληλα, το αποτέλεσμα αυτό υποδηλώνει ότι οι νέοι φαίνεται να αντιλαμβάνονται πως οι τεχνολογικές εξελίξεις ενδέχεται να μεταβάλουν σημαντικά τις απαιτήσεις και τις δεξιότητες που θα απαιτούνται στην αγορά εργασίας τα επόμενα χρόνια.

Παρόμοιες ανησυχίες σχετικά με την αυτοματοποίηση και την πιθανή αντικατάσταση επαγγελμάτων από συστήματα ΤΝ εμφανίζονται και σε διεθνείς μελέτες για το μέλλον

της εργασίας. Οι Dong, Xiaojing και Shelby H. McIntyre (2014) [3] υποστηρίζουν ότι η ταχεία ανάπτυξη των ψηφιακών τεχνολογιών και της ΤΝ ενδέχεται να μεταβάλει σημαντικά την αγορά εργασίας, δημιουργώντας νέες απαιτήσεις δεξιοτήτων αλλά και αυξημένη αβεβαιότητα για αρκετά επαγγέλματα^[3].

4.6.5 Συμπεράσματα

Συνολικά, τα αποτελέσματα της ενότητας δείχνουν ότι οι νέοι αντιμετωπίζουν το μέλλον της ΤΝ με αισιοδοξία αλλά και προβληματισμό. Παρόλο που αναγνωρίζουν τις δυνατότητες και τα οφέλη της ΤΝ, εκφράζουν παράλληλα ανησυχίες σχετικά με την εξάρτηση, την παραπληροφόρηση, την ιδιωτικότητα και τις κοινωνικές αλλαγές που ενδέχεται να προκύψουν από τη μαζική ενσωμάτωση της ΤΝ στην καθημερινή ζωή.

4.7 Επιπτώσεις της Τεχνητής Νοημοσύνης στην Υγεία και την Ψυχική Κατάσταση των Νέων

Η αυξανόμενη χρήση εργαλείων ΤΝ από νέους ηλικίας 15-30 ετών έχει οδηγήσει σε συζητήσεις σχετικά με τις επιπτώσεις στην ψυχική τους υγεία και ευεξία. Παρά το γεγονός ότι η τεχνολογία προσφέρει εύκολη πρόσβαση σε πληροφορίες και υποστήριξη σε καθημερινές και ακαδημαϊκές ανάγκες, αρκετές μελέτες αναδεικνύουν αρνητικές συνέπειες από τη χρήση της.

Η βιβλιογραφία δείχνει ότι η συνεχής έκθεση σε παραγόμενο περιεχόμενο ΤΝ και η υπερβολική χρήση εργαλείων όπως chatbots ή generative AI συστημάτων μπορούν να οδηγήσουν σε αυξημένο άγχος, και περιορισμένη προσοχή [10]. Παράλληλα, η συνεχής και αδιάλειπτη χρήση εργαλείων ΤΝ για επίλυση καθημερινών ζητημάτων ή ακαδημαϊκών αποριών έχει συνδεθεί με αυξημένα επίπεδα πίεσης και μειωμένη αίσθηση αυτονομίας στους νέους, καθώς η αλληλεπίδραση γίνεται συχνά παθητική και εξαρτημένη από τις άμεσες απαντήσεις του συστήματος [1,4]. Η δυσκολία διάκρισης μεταξύ πραγματικών και AI-generated πληροφοριών, ειδικά στα ΜΚΔ, εντείνει την αίσθηση σύγχυσης και την έκθεση σε παραπληροφόρηση [16].

Παρά τα αρνητικά αυτά αποτελέσματα, η βιβλιογραφία δείχνει ότι η ΤΝ μπορεί να έχει και θετική επίδραση στην ψυχική υγεία, όταν χρησιμοποιείται με εποπτεία ή σε κατάλληλα σχεδιασμένα πλαίσια. Ορισμένα AI-driven chatbots και εργαλεία υποστήριξης έχουν αποδειχθεί αποτελεσματικά στην ψυχική υποστήριξη νέων,

μειώνοντας συμπτώματα άγχους και κατάθλιψης και παρέχοντας πρόσβαση σε συμβουλευτική ή υποστήριξη ψυχικής υγείας σε πραγματικό χρόνο^[1]. Για παράδειγμα, έφηβοι που χρησιμοποιούν αυτά τα συστήματα αναφέρουν ότι μπορούν να εκφράσουν προβληματισμούς ή συναισθήματα με ασφάλεια, ενώ παράλληλα διατηρούν έλεγχο και κριτική σκέψη.

Συνεπώς, η επίδραση της ΤΝ στην ψυχική υγεία των νέων εμφανίζει μια διπλή φύση. Από τη μία πλευρά, η υπερβολική ή αλόγιστη χρήση μπορεί να οδηγήσει σε αρνητικές συνέπειες, όπως άγχος, πίεση, εξάρτηση και μειωμένη ικανότητα κριτικής αξιολόγησης της πληροφορίας. Από την άλλη, η σωστή χρήση, με καθοδήγηση και περιορισμούς, μπορεί να προσφέρει σημαντικά οφέλη για την υποστήριξη της μάθησης, την ψυχική υγεία και την πρόσβαση σε αξιόπιστες πληροφορίες [6].

Αυτό δείχνει την ανάγκη για εκπαίδευση, όρια χρήσης και ανάπτυξη ψηφιακής παιδείας, ώστε οι νέοι να αξιοποιούν τις δυνατότητες της ΤΝ χωρίς να διατρέχουν σοβαρούς κινδύνους για την ψυχική τους ευεξία.

Κεφάλαιο 5

Ποιοτική Ανάλυση Απαντήσεων και Συνεντεύξεων

5.1 Εισαγωγή	41
5.2 Τεχνητή Νοημοσύνη στην Εκπαίδευση	41
5.3 Τεχνητή Νοημοσύνη στην καθημερινότητα και την εργασία	42
5.4 Κίνδυνοι και Προβληματισμοί σχετικά με την Τεχνητή Νοημοσύνη	43
5.5 Το Μέλλον της Τεχνητής Νοημοσύνης	44
5.6 Συμπέρασμα	45

5.1 Εισαγωγή

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζονται και αναλύονται τα ποιοτικά δεδομένα που συλλέχθηκαν στο πλαίσιο της έρευνας σχετικά με την επίδραση της ΤΝ στους νέους. Η ποιοτική ανάλυση βασίστηκε σε μία ημιδομημένη συνέντευξη με μαθητή Λυκείου, καθώς και σε γραπτές απαντήσεις ανοιχτού τύπου από εκπαιδευτικούς Μέσης και Ανώτατης Εκπαίδευσης και εργαζόμενη στον τομέα της Πληροφορικής.

Στόχος του κεφαλαίου είναι η εις βάθος κατανόηση των εμπειριών, αντιλήψεων και προβληματισμών που σχετίζονται με τη χρήση της ΤΝ στην εκπαίδευση, την εργασία και την καθημερινή ζωή των νέων. Μέσα από τις απαντήσεις των συμμετεχόντων/ουσων αναδεικνύονται τόσο τα οφέλη όσο και οι ανησυχίες που σχετίζονται με την αυξανόμενη χρήση εργαλείων ΤΝ.

5.2 Τεχνητή Νοημοσύνη στην Εκπαίδευση

Οι απαντήσεις των συμμετεχόντων δείχνουν ότι η ΤΝ χρησιμοποιείται πλέον ευρέως από μαθητές και φοιτητές, κυρίως ως εργαλείο υποστήριξης στη μελέτη, στις εργασίες και στην κατανόηση δύσκολων εννοιών.

Ο μαθητής Λυκείου που συμμετείχε στη συνέντευξη ανέφερε ότι χρησιμοποιεί εργαλεία ΤΝ κυρίως για την επίλυση σχολικών εργασιών και αποριών, ενώ θεωρεί ότι η επίδρασή τους εξαρτάται από τον τρόπο χρήσης τους. Συγκεκριμένα, ανέφερε ότι η

TN μπορεί να βοηθήσει όταν χρησιμοποιείται για κατανόηση και μάθηση, αλλά όχι όταν παρέχει ολοκληρωμένες λύσεις χωρίς προσωπική προσπάθεια.

Παρόμοιες απόψεις εκφράστηκαν και από την εκπαιδευτικό Μέσης Εκπαίδευσης, η οποία ανέφερε ότι αρκετοί μαθητές χρησιμοποιούν την TN για ιδέες, κατανόηση κειμένων και βελτίωση της έκφρασής τους, ενώ παράλληλα παρατηρούνται φαινόμενα παθητικής χρήσης και απλής αντιγραφής απαντήσεων.

Αντίστοιχα, η εκπαιδευτικός Ανώτατης Εκπαίδευσης σημείωσε ότι οι φοιτητές μπορούν να κατανοήσουν πιο εύκολα δύσκολες έννοιες και να μάθουν τεχνολογίες γρηγορότερα μέσω της χρήσης TN, ωστόσο παρατήρησε ότι αρκετοί φοιτητές παραδίδουν εργασίες χωρίς να κατανοούν ουσιαστικά το περιεχόμενο ή τη διαδικασία που ακολουθούν.

Παράλληλα, αρκετοί/ές συμμετέχοντες/ουσες εξέφρασαν ανησυχίες σχετικά με την επίδραση της TN στην ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και της προσωπικής προσπάθειας των μαθητών και φοιτητών. Η εκπαιδευτικός Μέσης Εκπαίδευσης ανέφερε ότι η εύκολη πρόσβαση σε έτοιμες απαντήσεις μπορεί να οδηγήσει σε επιφανειακή μάθηση και μείωση της αυτενέργειας των μαθητών, ενώ παρατήρησε ότι αρκετά γραπτά εμφανίζουν πλέον ομοιομορφία και λιγότερο προσωπικό ύφος.

Παρά τις ανησυχίες αυτές, οι περισσότεροι/ες συμμετέχοντες/ουσες συμφώνησαν ότι η TN μπορεί να λειτουργήσει θετικά όταν χρησιμοποιείται με υπευθυνότητα και ως εργαλείο υποστήριξης της μάθησης και όχι ως υποκατάστατο της προσωπικής προσπάθειας.

5.3 Τεχνητή Νοημοσύνη στην καθημερινότητα και την εργασία

Οι συμμετέχοντες/ουσες ανέφεραν ότι η TN έχει πλέον ενσωματωθεί σε μεγάλο βαθμό στην καθημερινότητα και στην εργασία των νέων. Η νέα εργαζόμενη στον τομέα της Πληροφορικής ανέφερε ότι χρησιμοποιεί καθημερινά εργαλεία TN για οργάνωση, έρευνα, συγγραφή κειμένων και υποστήριξη στον προγραμματισμό, ενώ θεωρεί ότι τέτοιου είδους εργαλεία συμβάλλουν σημαντικά στην αύξηση της παραγωγικότητας και στη μείωση του χρόνου ολοκλήρωσης εργασιών.

Παράλληλα, υποστήριξε ότι η ΤΝ μπορεί να λειτουργήσει ως «επιταχυντής μάθησης και παραγωγικότητας», ιδιαίτερα για νέους εργαζόμενους που επιθυμούν να αποκτήσουν νέες δεξιότητες και να προσαρμοστούν πιο γρήγορα στις απαιτήσεις της σύγχρονης αγοράς εργασίας.

Ωστόσο, αρκετοί/ές συμμετέχοντες/ουσες εξέφρασαν προβληματισμούς σχετικά με την υπερβολική εξάρτηση από εργαλεία ΤΝ. Τόσο ο μαθητής Λυκείου όσο και οι εκπαιδευτικοί ανέφεραν ότι πολλοί νέοι συνηθίζουν να αναζητούν άμεσα απαντήσεις χωρίς να αφιερώνουν χρόνο στη διαδικασία κατανόησης ή επίλυσης προβλημάτων μόνοι τους.

Η εκπαιδευτικός Ανώτατης Εκπαίδευσης σημείωσε επίσης ότι αρκετοί φοιτητές εμφανίζουν μειωμένη επιμονή στην επίλυση προβλημάτων και βασίζονται όλο και περισσότερο στην ΤΝ ακόμη και για απλές διαδικασίες, γεγονός που επηρεάζει την ανάπτυξη βασικών δεξιοτήτων και την αυτονομία τους.

5.4 Κίνδυνοι και Προβληματισμοί σχετικά με την Τεχνητή Νοημοσύνη

Ένα από τα σημαντικότερα θέματα που αναδείχθηκαν μέσα από τις ποιοτικές απαντήσεις ήταν οι κίνδυνοι και οι προβληματισμοί που σχετίζονται με την αυξανόμενη χρήση της ΤΝ.

Η εργαζόμενη στον τομέα της Πληροφορικής ανέφερε ότι πολλοί νέοι δεν γνωρίζουν επαρκώς τους κινδύνους της παραπληροφόρησης και της χειραγώγησης μέσω ΤΝ, επισημαίνοντας ότι η σύγχρονη ενημέρωση βασίζεται συχνά σε σύντομα βίντεο, memes και viral περιεχόμενο, χωρίς ουσιαστικό έλεγχο της αξιοπιστίας των πληροφοριών.

Παρόμοιες ανησυχίες εξέφρασε και η εκπαιδευτικός Μέσης Εκπαίδευσης, η οποία υποστήριξε ότι αρκετοί μαθητές εμπιστεύονται υπερβολικά τις απαντήσεις που λαμβάνουν από εργαλεία ΤΝ χωρίς να τις επεξεργάζονται κριτικά ή να ελέγχουν την ορθότητά τους.

Παράλληλα, οι συμμετέχοντες/ουσες αναφέρθηκαν επανειλημμένα στον κίνδυνο μείωσης της κριτικής σκέψης και της προσωπικής προσπάθειας. Σύμφωνα με τις

απαντήσεις τους, η συνεχής πρόσβαση σε άμεσες και έτοιμες λύσεις ενδέχεται να επηρεάζει αρνητικά τον τρόπο με τον οποίο οι νέοι μαθαίνουν, επεξεργάζονται πληροφορίες και αντιμετωπίζουν προβλήματα.

Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε επίσης στην ανάγκη εκπαίδευσης σχετικά με την υπεύθυνη χρήση της ΤΝ, την προστασία προσωπικών δεδομένων και την ανάπτυξη ψηφιακού γραμματισμού, καθώς οι περισσότεροι/ες συμμετέχοντες/ουσες θεωρούν ότι τα σχολεία και οι εκπαιδευτικοί δεν είναι ακόμη επαρκώς προετοιμασμένοι για τη σωστή ενσωμάτωση τέτοιων τεχνολογιών στην εκπαίδευση.

5.5 Το Μέλλον της Τεχνητής Νοημοσύνης

Οι συμμετέχοντες/ουσες εμφανίζονται να θεωρούν ότι η ΤΝ θα επηρεάσει σημαντικά το μέλλον της εκπαίδευσης, της εργασίας και της καθημερινής ζωής. Η εκπαιδευτικός Ανώτατης Εκπαίδευσης υποστήριξε ότι η ΤΝ «ήρθε για να μείνει» και ότι τα Πανεπιστήμια θα πρέπει να προσαρμόσουν τόσο τη διδασκαλία όσο και τις μεθόδους αξιολόγησης ώστε να ανταποκρίνονται στα νέα δεδομένα.

Αντίστοιχα, η εκπαιδευτικός Μέσης Εκπαίδευσης θεωρεί ότι η ΤΝ θα ενσωματωθεί ολοένα και περισσότερο στην εκπαιδευτική διαδικασία και πιθανόν να λειτουργήσει στο μέλλον ως «ψηφιακός βοηθός» του εκπαιδευτικού.

Παράλληλα, αρκετοί/ές συμμετέχοντες/ουσες εξέφρασαν ανησυχίες σχετικά με το μέλλον της εργασίας και την πιθανότητα αντικατάστασης ορισμένων επαγγελμάτων από συστήματα ΤΝ. Η εργαζόμενη στον Τομέα Πληροφορικής ανέφερε ότι η Κύπρος δεν φαίνεται ακόμη επαρκώς προετοιμασμένη για τις αλλαγές που αναμένεται να επιφέρει η ΤΝ στην αγορά εργασίας και στην κοινωνία γενικότερα.

Αξιοσημείωτο είναι επίσης το γεγονός ότι ο μαθητής Λυκείου που συμμετείχε στη συνέντευξη εξέφρασε σαφώς μικρότερο βαθμό ανησυχίας σχετικά με τις μελλοντικές επιπτώσεις της ΤΝ σε σύγκριση με τις υπόλοιπες συμμετέχουσες. Συγκεκριμένα, ανέφερε ότι δεν θεωρεί πιθανή κάποια ιδιαίτερα αρνητική επίδραση της ΤΝ στο άμεσο μέλλον ούτε πιστεύει ότι τα επαγγέλματα μπορούν να αντικατασταθούν πλήρως με ευκολία από την ΤΝ.

Το αποτέλεσμα αυτό ενδέχεται να δείχνει ότι οι νεότερες ηλικίες, παρόλο που χρησιμοποιούν καθημερινά εργαλεία ΤΝ, πιθανόν να μην αντιλαμβάνονται ακόμη πλήρως την έκταση και τις πιθανές μακροπρόθεσμες κοινωνικές και επαγγελματικές επιπτώσεις της ΤΝ.

5.6 Συμπέρασμα

Συνολικά, η ποιοτική ανάλυση των απαντήσεων και της συνέντευξης επιβεβαιώνει σε μεγάλο βαθμό τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου. Οι συμμετέχοντες/ουσες αναγνωρίζουν ότι η ΤΝ προσφέρει σημαντικές δυνατότητες στην εκπαίδευση, την εργασία και την καθημερινότητα των νέων, ιδιαίτερα σε θέματα ταχύτητας, πρόσβασης στη γνώση και παραγωγικότητας.

Ωστόσο, παράλληλα αναδεικνύονται σημαντικοί προβληματισμοί σχετικά με την υπερβολική εξάρτηση από εργαλεία ΤΝ, την παραπληροφόρηση, τη μείωση της κριτικής σκέψης και την ανάγκη υπεύθυνης χρήσης της τεχνολογίας. Οι συμμετέχοντες/ουσες φαίνεται να αντιμετωπίζουν την ΤΝ όχι μόνο ως τεχνολογική εξέλιξη, αλλά και ως μια σημαντική κοινωνική αλλαγή που επηρεάζει ήδη τον τρόπο με τον οποίο οι νέοι μαθαίνουν, εργάζονται και αλληλεπιδρούν με την πληροφορία.

Κεφάλαιο 6

Συμπεράσματα και Εισηγήσεις

6.1 Εισαγωγή	46
6.2 Ενσωμάτωση Τεχνητής Νοημοσύνης στην καθημερινότητα και την εκπαίδευση	46
6.3 Κίνδυνοι και περιορισμοί	47
6.4 Τεχνητή Νοημοσύνη στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης και την ενημέρωση	47
6.5 Αντίληψη για το μέλλον της Τεχνητής Νοημοσύνης	47
6.6 Συνολική Αποτίμηση	47
6.7 Εισηγήσεις	48
6.8 Μελλοντική Επέκταση της έρευνας	49

6.1 Εισαγωγή

Η παρούσα μελέτη διερεύνησε την επίδραση της ΤΝ στους νέους ηλικίας 15-30 ετών στην Κύπρο, με έμφαση σε τομείς όπως η εκπαίδευση, η καθημερινή χρήση, τα ΜΚΔ, η ενημέρωση και οι προοπτικές για το μέλλον της εργασίας και της κοινωνίας. Η έρευνα συνδύασε ποσοτικά δεδομένα από ερωτηματολόγιο με ποιοτικά δεδομένα από συνεντεύξεις και ανοιχτές ερωτήσεις, παρέχοντας μια ολοκληρωμένη εικόνα των προτύπων χρήσης, των αντιλήψεων και των προβληματισμών των νέων σχετικά με την ΤΝ.

6.2 Ενσωμάτωση Τεχνητής Νοημοσύνης στην καθημερινότητα και την εκπαίδευση

Από τα αποτελέσματα προκύπτει ότι οι μαθητές και οι προπτυχιακοί φοιτητές χρησιμοποιούν εργαλεία ΤΝ σε υψηλή συχνότητα, κυρίως για μελέτη, επίλυση εργασιών και κατανόηση σύνθετων εννοιών. Τα εργαλεία αυτά θεωρούνται υποστηρικτικά για τη μάθηση και όχι υποκατάστατο της προσωπικής προσπάθειας. Οι ποιοτικές παρατηρήσεις επιβεβαιώνουν ότι η χρήση επεκτείνεται και σε καθημερινές απορίες και δημιουργικότητα, ενώ οι συμμετέχοντες/ουσες αναγνωρίζουν την ευκολία και την ταχύτητα των απαντήσεων που παρέχει η τεχνολογία. Για παράδειγμα, ο μαθητής Λυκείου ανέφερε ότι χρησιμοποιεί το ChatGPT για να κατανοήσει δύσκολες έννοιες, χωρίς να περιμένει έτοιμες λύσεις.

6.3 Κίνδυνοι και περιορισμοί

Η ανάλυση ανέδειξε σημαντικούς περιορισμούς και κινδύνους. Η υπερβολική εξάρτηση από εργαλεία ΤΝ ενδέχεται να μειώνει την ανάπτυξη βασικών δεξιοτήτων και της κριτικής σκέψης. Η δυσκολία διάκρισης της αξιοπιστίας της πληροφορίας και η έκθεση σε παραπληροφόρηση αποτελούν συχνά ζητήματα. Παράλληλα, η περιορισμένη εκπαίδευση από σχολείο ή πανεπιστήμιο σχετικά με τη χρήση ΤΝ περιορίζει την ικανότητα των νέων να αξιολογούν κριτικά τις δυνατότητες και τους κινδύνους των εργαλείων αυτών. Η προστασία των προσωπικών δεδομένων και η υπεύθυνη χρήση των εργαλείων ΤΝ αποτελούν κρίσιμους παράγοντες για την ανάπτυξη και ενίσχυση της ψηφιακής παιδείας.

6.4 Τεχνητή Νοημοσύνη στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης και την ενημέρωση

Οι συμμετέχοντες/ουσες αναγνωρίζουν ότι οι αλγόριθμοι και η ΤΝ επηρεάζουν το περιεχόμενο που βλέπουν στα ΜΚΔ, ενώ αντιμετωπίζουν δυσκολίες στη διάκριση της αξιοπιστίας των πληροφοριών. Για παράδειγμα, αναφέρθηκε αδυναμία διάκρισης μεταξύ πραγματικών ειδήσεων και περιεχομένου παραγόμενου από ΤΝ (, γεγονός που αναδεικνύει την ανάγκη ανάπτυξης ψηφιακής κριτικής σκέψης και ενημέρωσης σχετικά με την αξιοπιστία των πληροφοριών.

6.5 Αντίληψη για το μέλλον της Τεχνητής Νοημοσύνης

Οι συμμετέχοντες/ουσες πιστεύουν ότι η ΤΝ θα διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην εκπαίδευση, την εργασία και την καθημερινή ζωή. Εκφράζουν ανησυχίες για πιθανή αντικατάσταση επαγγελμάτων, παραπληροφόρηση και αυξανόμενη εξάρτηση από την τεχνολογία. Ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα είναι η διαφοροποίηση ανά ηλικιακή ομάδα: οι νεότεροι συμμετέχοντες εμφανίζονται λιγότερο ανήσυχοι, πιθανώς επειδή δεν αντιλαμβάνονται πλήρως τις μακροπρόθεσμες κοινωνικές και επαγγελματικές συνέπειες.

6.6 Συνολική Αποτίμηση

Η σύγκριση των ποσοτικών και ποιοτικών ευρημάτων δείχνει ότι οι νέοι χρησιμοποιούν και εμπιστεύονται εργαλεία ΤΝ, αναγνωρίζοντας ταυτόχρονα τους περιορισμούς τους. Υπάρχει ισορροπία ανάμεσα σε αισιοδοξία και προβληματισμό, καθώς τα εργαλεία ΤΝ θεωρούνται χρήσιμα, αλλά απαιτείται υπεύθυνη χρήση,

κατάλληλη εκπαίδευση και ηθικοί κανόνες. Η ΤΝ επηρεάζει ήδη τη μάθηση, τις επιλογές, την ενημέρωση και τον τρόπο σκέψης των νέων, ενώ δημιουργεί νέες απαιτήσεις για την ανάπτυξη ψηφιακής παιδείας και κοινωνικής συνειδητοποίησης.

6.7 Εισηγήσεις

Τα ευρήματα της έρευνας υποδεικνύουν την επιτακτική ανάγκη ενσωμάτωσης μαθημάτων και εκπαιδευτικών εργαστηρίων (workshops) σχετικά με την ΤΝ σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης, από το σχολείο έως τα πανεπιστήμια. Η εισαγωγή της ΤΝ στα προγράμματα σπουδών δεν θα πρέπει να περιοριστεί σε τεχνικές ή θεωρητικές γνώσεις, αλλά να επικεντρωθεί στην ανάπτυξη κριτικής σκέψης των νέων, στην ικανότητα αξιολόγησης της αξιοπιστίας των πληροφοριών που τους παρέχονται και στην κατανόηση των κινδύνων που σχετίζονται με την προστασία προσωπικών δεδομένων. Η εκπαίδευση αυτή θα εξοπλίζει τους νέους με τα απαραίτητα εργαλεία για να χρησιμοποιούν την ΤΝ με ασφάλεια, υπευθυνότητα και αυτονομία, αποφεύγοντας την παθητική ή αλόγιστη χρήση των εργαλείων.

Παράλληλα, η έρευνα υποδεικνύει την ανάγκη δημιουργίας ολοκληρωμένων εργαλείων, οδηγιών και πρακτικών πλαισίων που θα καθοδηγούν τη χρήση της ΤΝ στην καθημερινότητα και στην εκπαιδευτική διαδικασία. Τα εργαλεία αυτά θα πρέπει να παρέχουν σαφείς κατευθύνσεις σχετικά με το πώς μπορεί η ΤΝ να αξιοποιηθεί για την επίλυση προβλημάτων, την υποστήριξη της μάθησης ή της επαγγελματικής παραγωγικότητας, χωρίς να δημιουργούνται φαινόμενα υπερβολικής εξάρτησης ή μειωμένης αυτονομίας των νέων. Η χρήση αυτών των εργαλείων θα πρέπει να ενσωματώνει μηχανισμούς αυτό-αξιολόγησης και καθοδήγησης, ώστε οι χρήστες να παραμένουν κριτικοί και να ελέγχουν την αξιοπιστία των πληροφοριών που λαμβάνουν.

Επιπλέον, κρίνεται απολύτως αναγκαία η ενημέρωση των νέων για τους κινδύνους παραπληροφόρησης, την εξατομίκευση περιεχομένου και την επίδραση των αλγοριθμικών συστημάτων στα ΜΚΔ. Η εκπαίδευση σε αυτά τα θέματα θα πρέπει να είναι πρακτική και βιωματική, ώστε οι νέοι να μπορούν να αναγνωρίζουν τις περιπτώσεις παραπληροφόρησης, να αξιολογούν κριτικά τα δεδομένα και να κατανοούν πώς οι αλγόριθμοι επηρεάζουν τη ροή των πληροφοριών που λαμβάνουν.

Η ικανότητα αυτή θα ενισχύσει την αυτονομία τους στην αναζήτηση και χρήση πληροφορίας και θα τους προστατεύσει από τις αρνητικές συνέπειες που μπορεί να προκύψουν από την αλόγιστη χρήση ΤΝ.

Τέλος, η έρευνα τονίζει την αναγκαιότητα ανάπτυξης σαφών πολιτικών, κανονισμών και νομικού πλαισίου που θα διασφαλίζει την ηθική χρήση της ΤΝ και τη σωστή διαχείριση προσωπικών δεδομένων σε όλα τα επίπεδα της κοινωνικής ζωής. Αυτά τα πλαίσια θα πρέπει να είναι δεσμευτικά τόσο για οργανισμούς, εκπαιδευτικά ιδρύματα και εταιρείες όσο και για τους ίδιους τους χρήστες, εξασφαλίζοντας ότι η χρήση της ΤΝ γίνεται με ασφαλή, υπεύθυνο και κοινωνικά αποδεκτό τρόπο. Η εφαρμογή τέτοιων πολιτικών θα δημιουργήσει ένα περιβάλλον όπου οι νέοι μπορούν να επωφελούνται από τα πλεονεκτήματα της τεχνολογίας χωρίς να θέτουν σε κίνδυνο την ψυχική τους υγεία, την ιδιωτικότητα ή την κριτική τους ικανότητα.

6.8 Μελλοντική Επέκταση της έρευνας

Η παρούσα έρευνα επικεντρώθηκε στην επίδραση της ΤΝ στους νέους ηλικίας 15-30 ετών, καλύπτοντας την εκπαίδευση, την εργασία, την καθημερινή χρήση, τα social media και την ψυχική τους κατάσταση. Ωστόσο, υπάρχουν αρκετές δυνατότητες για μελλοντική επέκταση και περαιτέρω διερεύνηση του θέματος:

1. Διεύρυνση ηλικιακών ομάδων και γεωγραφικών περιοχών

Μελλοντικές μελέτες θα μπορούσαν να συμπεριλάβουν μικρότερες ηλικίες (π.χ. μαθητές Γυμνασίου) ή μεγαλύτερες ηλικίες, καθώς και συμμετέχοντες από διαφορετικά κράτη ή περιοχές, ώστε να εντοπιστούν πολιτισμικές και εκπαιδευτικές διαφορές στη χρήση και αντίληψη της τεχνητής νοημοσύνης.

2. Εξειδικευμένες κατηγορίες ΑΙ

Η έρευνα θα μπορούσε να εξετάσει την επίδραση συγκεκριμένων τύπων ΤΝ, όπως generative AI, recommendation systems, AI-driven tutoring ή virtual assistants, ώστε να αξιολογηθεί πιο λεπτομερώς η συμβολή και οι κίνδυνοι κάθε κατηγορίας.

3. Μακροχρόνια παρακολούθηση και συγκριτική μελέτη

Προτείνεται να διεξαχθεί μια παρόμοια έρευνα με τα ίδια ερωτηματολόγια και

στις ίδιες ηλικιακές ομάδες σε λίγα χρόνια, ώστε να συγκριθούν τα αποτελέσματα και να παρατηρηθούν οι αλλαγές στις τάσεις χρήσης της ΤΝ, τις αντιλήψεις των νέων και τις επιπτώσεις στην εκπαίδευση, την εργασία και την ψυχική υγεία. Μια τέτοια μακροχρόνια παρακολούθηση θα επιτρέψει την αξιολόγηση της εξέλιξης της συμπεριφοράς και της στάσης των νέων απέναντι στην τεχνολογία.

4. Σύνδεση με μετρήσιμους δείκτες ευεξίας και απόδοσης

Η έρευνα μπορεί να επεκταθεί ώστε να συσχετίζει τη χρήση ΤΝ με μετρήσιμα αποτελέσματα, όπως ακαδημαϊκή απόδοση, παραγωγικότητα, δείκτες ψυχικής υγείας και κοινωνικής αλληλεπίδρασης, επιτρέποντας πιο ακριβή αξιολόγηση των θετικών και αρνητικών επιπτώσεων.

5. Ανάπτυξη πρακτικών εργαλείων και οδηγιών

Μελλοντική έρευνα μπορεί να επικεντρωθεί στη δημιουργία και αξιολόγηση εργαλείων, workshops και οδηγιών για υπεύθυνη χρήση ΤΝ, καθώς και στη μελέτη της αποτελεσματικότητας προγραμμάτων εκπαίδευσης για ψηφιακή παιδεία και κριτική αξιολόγηση περιεχομένου.

Η ενσωμάτωση των παραπάνω επεκτάσεων θα επιτρέψει μια πιο ολοκληρωμένη κατανόηση των δυνατοτήτων και κινδύνων που φέρνει η ΤΝ στη ζωή των νέων, ενώ θα προσφέρει πρακτικά δεδομένα και κατευθύνσεις για εκπαιδευτικούς φορείς, γονείς και φορείς πολιτικής σχεδίασης.

Βιβλιογραφία

- [1] Balan, Raluca, et al. “Use of Automated Conversational Agents in Improving Young Population Mental Health: A Scoping Review.” *Npj Digital Medicine*, vol. 7, no. 1, 19 Mar. 2024, <https://www.nature.com/articles/s41746-024-01072-1>
- [2] Bucher, Taina. *If...Then: Algorithmic Power and Politics*. Oxford Scholarship Online, Oxford University Press, 19 July 2018, https://www.researchgate.net/publication/329887876_Ifthen_Algorithmic_power_and_politics
- [3] Dong, Xiaojing , and Shelby H. McIntyre. “The Second Machine Age: Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies.” *ResearchGate*, Nov. 2014, https://www.researchgate.net/publication/266742603_The_Second_Machine_Age_Work_Progress_and_Prosperty_in_a_Time_of_Brilliant_Technologies
- [4] Dwivedi, Yogesh K. ““So What If ChatGPT Wrote It?” Multidisciplinary Perspectives on Opportunities, Challenges and Implications of Generative Conversational AI for Research, Practice and Policy.” *International Journal of Information Management*, vol. 71, no. 0268-4012, Aug. 2023, p. 102642, <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0268401223000233>
- [5] Fetzer, James H. *Artificial Intelligence: Its Scope and Limits*. Studies in Cognitive Systems, Dordrecht, Springer Netherlands, 1990. <http://jmc.stanford.edu/artificial-intelligence/reviews/fetzer.pdf>
- [6] Hang, Yaming, et al. “Effectiveness of AI-Driven Conversational Agents in Improving Mental Health among Young People: A Systematic Review and Meta-Analysis (Preprint).” *Journal of Medical Internet Research*, 4 Dec. 2024, <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/40367506/>
- [7] Holmes, Wayne, et al. “Artificial Intelligence in Education. Promise and Implications for Teaching

- and Learning.” *ResearchGate*, Center for Curriculum Redesign, Mar. 2019,
https://www.researchgate.net/publication/332180327_Artificial_Intelligence_in_Education_Promise_and_Implications_for_Teaching_and_Learning
- [8] Howley, Roberd J. “The Effects of Artificial Intelligence on the Youth - ProQuest.”
Search.proquest.com,
<https://www.proquest.com/openview/d84a86cf41d62229ab84860328e20c92/1?pq-origsite=gscholar&cbl=18750&diss=y>.
- [9] Isoieva, Mariam, et al. “Threats and Benefits of AI in the Context of Targeting SDGs: A Youth Perception Approach.” *European Journal of Sustainable Development*, vol. 13, no. 2, 1 June 2024, pp. 173–173,
<https://ecsdev.org/ojs/index.php/ejsd/article/view/1532/1505>
- [10] Keles, Betul, et al. “A Systematic Review: The Influence of Social Media on Depression, Anxiety and Psychological Distress in Adolescents.” *International Journal of Adolescence and Youth*, vol. 25, no. 1, 21 Mar. 2020, pp. 79–93,
<https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/02673843.2019.1590851?needAccess=true>
- [11] Mirishli, Shahmar. “Ethical Implications of AI in Data Collection: Balancing Innovation with Privacy.” *ANCIENT LAND*, vol. 6, no. 8, 30 Aug. 2024, pp. 40–55,
https://www.researchgate.net/publication/383812153_Ethical_Implications_of_AI_in_Data_Collection_Balancing_Innovation_with_Privacy
- [12] Samuels, Mark Gregory. “Review: The Filter Bubble: What the Internet Is Hiding from You by Eli Pariser.” *InterActions: UCLA Journal of Education and Information Studies*, vol. 8, no. 2, 2012,
https://www.researchgate.net/publication/276222437_iThe_Filter_Bubble_What_the_Internet_Is_Hiding_from_Youi
- [13] Sorin Adam Matei. “The Shallows: What the Internet Is Doing to Our Brains, by Nicholas Carr. New York, NY: W. W. Norton,...” *ResearchGate*, Taylor & Francis, Mar. 2013,
www.researchgate.net/publication/262245164_The_Shallows_What_the_Internet_Is_Doing_to_Ou

[r Brains by Nicholas Carr New York NY W W Norton 2010 276 pp 2695 ISBN 0393072223 hardcover.](#)

- [14] Spector, Lee. “Evolution of Artificial Intelligence.” *Artificial Intelligence*, vol. 170, no. 18, Dec. 2006, pp. 1251–1253,
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0004370206000907>
- [15] UNESCO. “AI and Education: Guidance for Policy-Makers.” *Unesco.org*, 2025,
www.unesco.org/en/articles/ai-and-education-guidance-policy-makers.
- [16] Vosoughi, Soroush, et al. “The Spread of True and False News Online.” *Science*, vol. 359, no. 6380, 9 Mar. 2018, pp. 1146–1151, <https://www.science.org/doi/10.1126/science.aap9559>
- [17] World Economic Forum. “The Future of Jobs Report 2023.” *World Economic Forum*, 30 Apr. 2023,
www.weforum.org/publications/the-future-of-jobs-report-2023/.

Π α ρ ά ρ τ η μ α Α

Ερωτηματολόγιο

Γενικές ερωτήσεις

1. Σε ποια από τις παρακάτω κατηγορίες ανήκεις; *

- ☐ Μαθητής
- ☐ Προπτυχιακός Φοιτητής
- ☐ Μεταπτυχιακός Φοιτητής
- ☐ Εργαζόμενος
- ☐ Άνεργος
- ☐ Other:

2. Φύλο *

Mark only one oval.

- ☐ Άνδρας
- ☐ Γυναίκα
- ☐ Άλλο
- ☐ Δεν θέλω να απαντήσω

3. Τι συναισθήματα σου προκαλεί το ότι το ΑΙ είναι πλέον στις ζωές μας;
(επίλεξε όσα * ισχύουν)

- ☐ Ενθουσιασμό
- ☐ Ανησυχία
- ☐ Περιέργεια
- ☐ Φόβο
- ☐ Αδιαφορία

4. Πόσο επηρεάζει το ΑΙ τις επιλογές σου; *

- ☐ Καθόλου
- ☐ Λίγο
- ☐ Αρκετά
- ☐ Πολύ

5. Επίλεξε ποιο/ποια από τα πιο κάτω έχεις ξαναχρησιμοποιήσει *

- ☐ ChatGPT
- ☐ TikTok AI φίλτρα (προσώπου και φωνής)
- ☐ Spotify AI playlists
- ☐ AI bots σε παιχνίδια
- ☐ Siri/Alexa/Google
- ☐ Other:

Βαθμολόγησε πόσο χρησιμοποιείς το ΑΙ σε κάθε τομέα της ζωής σου
(1=Καθόλου, 5=Πολύ)

6. Εκπαίδευση *

Καθόλου 1 2 3 4 5 Πολύ

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

7. Ενημέρωση *

Καθόλου 1 2 3 4 5 Πολύ

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

8. Social Media *

Καθόλου 1 2 3 4 5 Πολύ

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

9. Καθημερινές αναζητήσεις/απορίες *

Καθόλου 1 2 3 4 5 Πολύ

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

AI & ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

10. Έχεις χρησιμοποιήσει ποτέ AI εργαλεία για μελέτη ή εργασίες; (π.χ. ChatGPT, * Grammarly, Quillbot, μεταφραστές)

- ☐ Ναι, συχνά
- ☐ Ναι, περιστασιακά
- ☐ Όχι
- ☐ Δεν γνωρίζω αυτά τα εργαλεία

11. Ποια AI εργαλεία έχεις χρησιμοποιήσει για σπουδές/σχολείο;(επίλεξε όσα ισχύουν)

- ☐ ChatGPT
- ☐ Grammarly/Quillbot
- ☐ Μεταφραστές(π.χ Google Translate κλπ)
- ☐ Paraphrasing tools
- ☐ Δεν έχω χρησιμοποιήσει κανένα
- ☐ Other:

12. Πιστεύεις ότι το AI μπορεί να σε βοηθήσει αποτελεσματικά στην κατανόηση κάποιας απορίας ή δύσκολης έννοιας;
- ☐ Ναι, με βοηθά συχνά για να καταλάβω καλύτερα
 - ☐ Ναι, αλλά χρειάζομαι και ανθρώπινη βοήθεια
 - ☐ Όχι, με μπερδεύει
 - ☐ Δεν έχω δοκιμάσει ποτέ
13. Πιστεύεις ότι είναι θεμιτό να χρησιμοποιείς AI για να σε βοηθήσει σε εργασίες; *
- ☐ Ναι, είναι αποδεκτό και αν μπορεί να τις κάνει εξολοκλήρου
 - ☐ Ναι, μόνο αν το χρησιμοποιώ για έμπνευση ή υποστήριξη
 - ☐ Όχι, θεωρώ ότι είναι παραπλανητικό
 - ☐ Δεν είμαι σίγουρος/η
14. Έχεις ενημερωθεί από το σχολείο ή το πανεπιστήμιο για το τι είναι AI και πώς * επηρεάζει τη ζωή μας;
- ☐ Ναι, ως μέρος κάποιου μαθήματος
 - ☐ Ναι, σε ειδική παρουσίαση/workshop
 - ☐ Όχι
 - ☐ Δεν θυμάμαι
15. Πιστεύεις ότι θα έπρεπε το σχολείο ή το πανεπιστήμιο να σε προετοιμάζει για την * εποχή του AI;
- ☐ Ναι
 - ☐ Όχι
 - ☐ Δεν είμαι σίγουρος/η

Πόσο σημαντικό θεωρείς να περιλαμβάνει η εκπαίδευση τα εξής σχετικά με το ΑΙ;

16. Τι είναι το ΑΙ και πώς λειτουργεί *

Καθόλου 1 2 3 4 5 Πολύ

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

17. Πώς να αξιολογώ την αξιοπιστία της πληροφορίας που προέρχεται από ΑΙ
* εργαλεία.

Καθόλου 1 2 3 4 5 Πολύ

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

18. Πώς να συνεργάζομαι με ΑΙ εργαλεία χωρίς να εξαρτώμαι πλήρως από αυτά; *

Καθόλου 1 2 3 4 5 Πολύ

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

19. Ηθικά ζητήματα που σχετίζονται με τη χρήση του ΑΙ *

Καθόλου 1 2 3 4 5 Πολύ

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

20. Πώς να προστατεύω τα προσωπικά μου δεδομένα όταν χρησιμοποιώ ΑΙ εφαρμογές.

Καθόλου 1 2 3 4 5 Πολύ

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

AI & Social Media

21. Ποιες πλατφόρμες social media χρησιμοποιείς συχνά? (επίλεξε όσα ισχύουν) *

- ☐ Instagram
- ☐ TikTok
- ☐ Youtube
- ☐ Facebook
- ☐ Snapchat
- ☐ Other:

22. Τι είδος περιεχόμενου σου εμφανίζεται πιο συχνά; (επίλεξε όσα ισχύουν) *

- ☐ Χιουμοριστικό/ memes
- ☐ Πολιτικό/ Κοινωνικό
- ☐ Μόδα/ Ομορφιά
- ☐ Fitness/Διατροφή
- ☐ Gaming/ Τεχνολογία
- ☐ Μουσική/Τέχνη
- ☐ Εκπαιδευτικό
- ☐ Other

23. Έχεις παρατηρήσει αλλαγή στο feed σου όταν κάνεις like ή ψαχνεις κάτι συγκεκριμένο;

- ☐ Ναι, εμφανίζονται αμέσως σχετικά θέματα
- ☐ Ναι, αλλά σταδιακά
- ☐ Όχι, δεν παρατήρησα διαφορά
- ☐ Δεν είμαι σίγουρος/η

24. Ποια από τα παρακάτω έχεις ζήσει; (επίλεξε όσα ισχύουν) *

- ☐ Εμφανίστηκε κάτι στο feed μου που "διάβαζα" ή "έλεγα" πριν
- ☐ Είδα κάτι και χρειάστηκα χρόνο για να καταλάβω αν είναι προϊόν AI ή όχι.
- ☐ Άλλαξα στάση ή άποψη για ένα θέμα επειδή έβλεπα συνέχεια σχετικό περιεχόμενο
- ☐ Ένιωσα ότι ο αλγόριθμος με "παρακολουθεί"
- ☐ Δεν έχω δώσει σημασία στο πώς φτιάχνεται το feed μου

Other:

25. Χρησιμοποιείς φίλτρα που αλλάζουν πρόσωπο, δέρμα ή φωνή στα social media; *

- ☐ Ναι, συχνά
- ☐ Ναι, περιστασιακά
- ☐ Μόνο για πλάκα ή όταν είναι trend
- ☐ Όχι

26. Ποια είδη φίλτρων έχεις χρησιμοποιήσει ξανά; (επίλεξε όσα ισχύουν) *

- ☐ Φίλτρο φωνής
- ☐ Φίλτρο για αλλαγές προσώπου (μάτια, χείλη, μύτη κλπ)
- ☐ Φίλτρο για ατέλειες σώματος
- ☐ Χιουμοριστικά/παραμορφωτικά
- ☐ Δεν έχω χρησιμοποιήσει
- ☐ Other:

Σε τι βαθμό συμφωνείς με τις παρακάτω δηλώσεις;

27. Τα Social Media παρουσιάζουν περιεχόμενο που με ενδιαφέρει ακόμα και αν δεν * το ζήτησα

Καθόλου 1 2 3 4 5 Πολύ

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

28. Νιώθω ότι το social media feed μου αντικατοπτρίζει την πραγματική κοινωνία *

Καθόλου 1 2 3 4 5 Πολύ

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

29. Θεωρώ ιδανικό ένα feed που είναι προσαρμοσμένο πάνω στις δικές μου προτιμήσεις

Καθόλου 1 2 3 4 5 Πολύ

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

30. Τα AI φίλτρα επηρεάζουν την αυτοπεποίθησή μου θετικά. *

Καθόλου 1 2 3 4 5 Πολύ

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

AI & ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

31. Για ποια από τα πιο κάτω έχεις χρησιμοποιήσει AI (π.χ. ChatGPT, Gemini, * Copilot) (επίλεξε όσα ισχύουν)

- ☐ Για να μου εξηγήσει κάτι που δεν καταλαβαίνω (μάθημα/έννοια)
- ☐ Για μια καθημερινή απορία (π.χ Τι να φάω, πού να πάω διακοπές κλπ)
- ☐ Για να με συμβουλευτεί σε προσωπικό/συναισθηματικό θέμα
- ☐ Για να γράψει ή να διορθώσει κάτι που ετοιμάζω
- ☐ Δεν το χρησιμοποιώ
- ☐ Other:

32. Όταν έχεις μια απορία τι κάνεις πρώτα; *

- ☐ Την ψάχνω στο google
- ☐ Ρωτάω AI (ChatGPT κλπ)
- ☐ Ψάχνω στο TikTok
- ☐ Ρωτάω κάποιον που ξέρει
- ☐ Other:

33. Για ποιο είδος αποριών εμπιστεύεσαι περισσότερο την απάντηση του AI; (επίλεξε μέχρι 2)

- ☐ Ακαδημαϊκά / μαθήματα
- ☐ Πρακτικά (Πώς να κάνω κάτι)
- ☐ Πληροφορίες
- ☐ Ψυχολογία/σχέσεις/συναίσθημα
- ☐ Καθημερινές αποφάσεις
- ☐ Δεν εμπιστεύομαι ιδιαίτερα το AI για απαντήσεις
- ☐ Other:

34. Για ποιο λόγο θεωρείς ότι το AI πλεονεκτεί από άλλες μηχανές αναζήτησης; (επίλεξε μέχρι 3)

- ☐ Πιο γρήγορο
- ☐ Πιο εύκολο στη χρήση
- ☐ Πιο φιλικό
- ☐ Πιο προσαρμόσιμο στον τρόπο που ρωτάω
- ☐ Πιο συγκεντρωτικό και ξεκάθαρο στις απαντήσεις του
- ☐ Δεν έχει διαφημίσεις και περιττές πληροφορίες
- ☐ Είναι η "εύκολη" λύση για να ψάξω κάτι που χρειάζομαι
- ☐ Δεν πιστεύω ότι είναι προτιμότερο από άλλες μηχανές αναζήτησης
- ☐ Δεν είμαι σίγουρος/η
- ☐ Other:

Σε τι βαθμό συμφωνείς με τις παρακάτω δηλώσεις;

35. Το AI έχει αντικαταστήσει σε μεγάλο βαθμό το Google στις καθημερινές μου * αναζητήσεις.

Καθόλου 1 2 3 4 5 Πολύ

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

36. Το AI με βοηθά να καταλάβω κάτι πιο εύκολα απ' ότι το Google ή μια άλλη μηχανή αναζήτησης

Καθόλου 1 2 3 4 5 Πολύ

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

37. Εμπιστεύομαι το ΑΙ σε διάφορα θέματα *

Καθόλου 1 2 3 4 5 Πολύ

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

38. Καταλαβαίνω πότε το ΑΙ απαντά κάτι με ακρίβεια και πότε λέει κάτι λάθος ή γενικό *

Καθόλου 1 2 3 4 5 Πολύ

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

39. Αν δεν υπήρχε το ΑΙ θα αισθανόμουν "λίγο χαμένος" όταν δεν ξέρω κάτι *

Καθόλου 1 2 3 4 5 Πολύ

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

ΑΙ & ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

40. Ποια ήταν η πιο ακραία ερώτηση που έκανες εσύ ή κάποιος που γνωρίζεις;

41. Από πού ενημερώνεσαι πιο συχνά για τα νέα της επικαιρότητας? (επίλεξε όσα ισχύουν)

- ☐ Social Media (Instagram, TikTok, Facebook)
- ☐ Youtube
- ☐ Ειδικευογραφικά sites ή apps (π.χ. Sigma Live, Philenews)
- ☐ Τηλεόραση / ραδιόφωνο
- ☐ Συζητήσεις με άλλους (π.χ φίλους,γονείς)
- ☐ Δεν ενημερώνομαι

42. Πιστεύεις ότι οι ειδήσεις που σου εμφανίζονται στα social media είναι: *

- ☐ Αντικειμενικές
- ☐ Προσαρμοσμένες στα ενδιαφέροντά σου
- ☐ Δεν γνωρίζω

43. Σου έχει τύχει να διαβάσεις ψευδείς ή παραπλανητικές ειδήσεις (fake news); *
- ☐ Ναι, αρκετές φορές
- ☐ Ναι, μερικές φορές
- ☐ Ναι, λίγες
- ☐ Όχι
44. Γνωρίζεις ότι οι πλατφόρμες social media χρησιμοποιούν AI για να σου προτείνουν ειδήσεις και βίντεο;
- ☐ Ναι
- ☐ Όχι
- ☐ Δεν είχα σκεφτεί ποτέ κάτι τέτοιο
45. Πιστεύεις ότι το AI ενισχύει την παραπληροφόρηση; *
- ☐ Ναι
- ☐ Όχι
- ☐ Δεν ξέρω
46. Πιστεύεις πως το AI μπορεί να βοηθήσει ώστε να μην είναι επιτρεπτή η διαστρέβλωση οποιασδήποτε είδησης;
- ☐ Ναι, σίγουρα
- ☐ Ναι, αλλά δεν πιστεύω ότι θα γίνει
- ☐ Όχι, είναι αδύνατο
- ☐ Δεν ξέρω

Σε τι βαθμό συμφωνείς με τις παρακάτω δηλώσεις;

47. Πιστεύω πως το AI βοηθά στην αντικειμενικότητα των ειδήσεων καθώς απουσιάζει η ανθρώπινη γνώμη/θέση/άποψη.

Καθόλου 1 2 3 4 5 Πολύ
☐ ☐ ☐ ☐ ☐

48. Έχω δυσκολευτεί να ξεχωρίσω αν μια είδηση είναι αληθινή ή ψεύτικη

Καθόλου 1 2 3 4 5 Πολύ
☐ ☐ ☐ ☐ ☐

49. Μου έχει τύχει να αλλάξω άποψη για κάτι μετά από πολλαπλές εμφανίσεις του ίδιου περιεχομένου.

Καθόλου 1 2 3 4 5 Πολύ
☐ ☐ ☐ ☐ ☐

50. Θεωρώ ότι η χρήση AI στην ενημέρωση μειώνει τις πιθανότητες στο να βλέπω διαφορετικές απόψεις.

Καθόλου 1 2 3 4 5 Πολύ
☐ ☐ ☐ ☐ ☐

51. Πιστεύω πως το AI κρύβει ειδήσεις που θα με έκαναν να αλλάξω γνώμη.

Καθόλου 1 2 3 4 5 Πολύ
☐ ☐ ☐ ☐ ☐

AI & ΜΕΛΛΟΝ

52. Πώς φαντάζεσαι τη χρήση του AI σε 10 χρόνια; (επίλεξε έως 3) *

- ☐ Θα κάνει καθημερινές εργασίες για εμάς
- ☐ Θα είναι βασικό εργαλείο στη δουλειά/εκπαίδευση
- ☐ Θα αντικαθιστά ανθρώπους σε πολλές θέσεις
- ☐ Θα μας καταλαβαίνει και θα “συνομιλεί” σχεδόν σαν άνθρωπος
- ☐ Θα χρησιμοποιείται και με επικίνδυνους τρόπους
- ☐ Δεν μπορώ να φανταστώ πώς θα εξελιχθεί
- ☐ Δεν θα έχει τόσο σημαντικό ρόλο όσο νομίζουμε

53. Ποια από τα παρακάτω σε ανησυχούν περισσότερο για το μέλλον του AI; (επίλεξε έως 3)

- ☐ Απώλεια θέσεων εργασίας
- ☐ Εξάρτηση των ανθρώπων από το AI
- ☐ Χρήση σε παραπληροφόρηση ή ψεύτικες εικόνες/βίντεο
- ☐ Παραβίαση ιδιωτικότητας
- ☐ Ανισότητα (κάποιοι να έχουν πρόσβαση, άλλοι όχι)
- ☐ Έλλειψη ηθικών κανόνων / ελέγχου
- ☐ Δεν με ανησυχεί κάτι ιδιαίτερα

54. Πιστεύεις ότι το AI στο μέλλον θα είναι περισσότερο...

- ☐ Ωφέλιμο για τον άνθρωπο
- ☐ Επικίνδυνο για την κοινωνία
- ☐ Μια ισορροπία ανάμεσα στα δύο
- ☐ Δεν μπορώ να αποφασίσω

Σε τι βαθμό συμφωνείς με τις παρακάτω δηλώσεις;

55. Πιστεύω ότι το AI θα επηρεάσει έντονα το μέλλον της κοινωνίας

Καθόλου 1 2 3 4 5 Πολύ
☐ ☐ ☐ ☐ ☐

56. Το AI θα αλλάξει ριζικά τον τρόπο που σκεφτόμαστε

Καθόλου 1 2 3 4 5 Πολύ
☐ ☐ ☐ ☐ ☐

57. Το AI θα είναι απαραίτητο σε κάθε επάγγελμα στο μέλλον

Καθόλου 1 2 3 4 5 Πολύ
☐ ☐ ☐ ☐ ☐

58. Ανησυχώ ότι το AI μπορεί να αντικαταστήσει ανθρώπους σε υπερβολικό βαθμό

Καθόλου 1 2 3 4 5 Πολύ

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

59. Πιστεύω ότι πρέπει να υπάρχουν όρια και κανόνες στη χρήση του AI

Καθόλου 1 2 3 4 5 Πολύ

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

60. Το AI μπορεί στο μέλλον να γίνει πιο “έξυπνο” από τον άνθρωπο *

Καθόλου 1 2 3 4 5 Πολύ

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

This content is neither created nor endorsed by Google.

Google Forms

Π α ρ ά ρ τ η μ α Β

Συνέντευξη Μαθητή

1. Πόσο χρονόν είσαι και τι τάξη πας?
2. Χρησιμοποιείς AI εργαλεία όπως το ChatGPT? Αν ναι για ποιους λόγους?
3. Νιώθεις πως σε βοηθά ή ότι δυσκολεύει τους μαθητές στην μάθηση αυτός ο τρόπος;
4. Θεωρείς ότι οι νέοι αρχίζουν να εξαρτούνται από το AI και δεν μπορούν να ανταπεξέλθουν σε κάτι που θα τους ζητηθεί χωρίς την βοήθεια του AI?
5. Ξαναέτυχε να βοηθηθείς από το AI και να σου κάνει εξ ολοκλήρου την εργασία?
6. Πιστεύεις ότι το σχολείο σε έχει ενημερώσει αρκετά για το τι είναι το AI και πως λειτουργεί?
7. Τι θα ήθελες να σου προσφέρει το σχολείο.
8. Σε ανησυχεί κάτι με το μέλλον του AI και την επίδραση που θα έχει στον κόσμο?
9. Σε θέμα εργασίας?

Ερωτήσεις Εργαζομενης

1. Με τι ασχολείστε επαγγελματικά και πόσα χρόνια εργάζεστε στον τομέα σας;
2. Χρησιμοποιείτε εργαλεία τεχνητής νοημοσύνης όπως το ChatGPT, Copilot ή άλλα AI εργαλεία στην εργασία ή στην καθημερινότητά σας; Αν ναι, για ποιους λόγους;
3. Ποια θεωρείτε ότι είναι τα βασικά οφέλη της χρήσης AI για τους νέους εργαζόμενους;
4. Πιστεύετε ότι η συχνή χρήση AI στην εργασία επηρεάζει τις δεξιότητες ή τον τρόπο σκέψης των νέων; Αν ναι, με ποιον τρόπο;
5. Θεωρείτε ότι οι νέοι γνωρίζουν αρκετά για τους κινδύνους του AI, όπως η παραπληροφόρηση ή τα προσωπικά δεδομένα;

6. Πιστεύετε ότι η τεχνητή νοημοσύνη θα αλλάξει σημαντικά το μέλλον της εργασίας για τους νέους στην Κύπρο;
7. Υπάρχει κάτι που σας ανησυχεί σχετικά με την αυξανόμενη χρήση AI στην καθημερινότητα ή στην εργασία;
8. Πώς πιστεύετε ότι μπορεί να αξιοποιηθεί η τεχνητή νοημοσύνη με θετικό τρόπο από τους νέους στην Κύπρο;

Ερωτήσεις Εκπαιδευτικού Ανώτατης Εκπαίδευσης

1. Τι μάθημα διδάσκετε και πόσα χρόνια διδάσκετε;
2. Έχετε παρατηρήσει οι φοιτητές σας να χρησιμοποιούν εργαλεία όπως το ChatGPT;
3. Ποια θεωρείτε ότι είναι τα βασικά οφέλη της χρήσης AI από τους φοιτητές;
4. Πιστεύετε ότι επηρεάζει την ανάπτυξη προγραμματιστικών δεξιοτήτων; Αν ναι, με ποιον τρόπο;
5. Σε σύγκριση με τα προηγούμενα χρόνια (πριν την χρήση εργαλείων όπως το ChatGPT), ποιες αλλαγές έχετε παρατηρήσει στους φοιτητές;
6. Πιστεύετε ότι οι φοιτητές κατανοούν τους περιορισμούς και τους κινδύνους του AI;
7. Έχετε προσαρμόσει τον τρόπο διδασκαλίας ή αξιολόγησης λόγω της χρήσης AI;
8. Πιστεύετε ότι τα πανεπιστήμια πρέπει να ενσωματώσουν τη χρήση AI στην εκπαίδευση των φοιτητών; Και αν ναι τι θεωρείτε θα ήταν κάτι που θα βοηθούσε;

Ερωτήσεις Εκπαιδευτικού Μέσης Εκπαίδευσης

1. Πόσα χρόνια διδάσκετε και ποιο μάθημα;
2. Ποια είναι περίπου η ηλικία των μαθητών σας;
3. Έχετε παρατηρήσει οι μαθητές σας να χρησιμοποιούν εργαλεία τεχνητής νοημοσύνης όπως το ChatGPT ή άλλα παρόμοια; Αν ναι, με ποιον τρόπο;

4. Σε ποιες δραστηριότητες θεωρείτε ότι χρησιμοποιούν περισσότερο τέτοια εργαλεία; (π.χ. εργασίες, μελέτη, εξετάσεις)
5. Πόσο συχνή πιστεύετε ότι είναι η χρήση AI από τους μαθητές σας;
6. Γιατί πιστεύετε το κάνουν;
7. Ποια θεωρείτε ότι είναι τα βασικά οφέλη της χρήσης τεχνητής νοημοσύνης για τους μαθητές;
8. Έχετε παρατηρήσει κάποια περίπτωση όπου το AI βοήθησε έναν μαθητή να κατανοήσει καλύτερα ένα θέμα;
9. Ποιες είναι οι βασικές σας ανησυχίες σχετικά με τη χρήση AI από μαθητές;
10. Πιστεύετε ότι η χρήση AI επηρεάζει την κριτική σκέψη των μαθητών; Με ποιον τρόπο;
11. Θεωρείτε ότι επηρεάζει την προσπάθεια και τη μελέτη τους;
12. Πιστεύετε ότι συμβάλλει σε φαινόμενα αντιγραφής ή μη αυθεντικών εργασιών;
13. Σε σύγκριση με τα προηγούμενα χρόνια (πριν την εμφάνιση εργαλείων τεχνητής νοημοσύνης), ποιες αλλαγές έχετε παρατηρήσει στη συμπεριφορά, τη μάθηση ή την απόδοση των μαθητών;
14. Συνολικά, θα λέγατε ότι η επίδραση της τεχνητής νοημοσύνης στους μαθητές είναι: Κυρίως θετική, Κυρίως αρνητική, Μικτή, Μπορείτε να εξηγήσετε την απάντησή σας;
15. Πιστεύετε ότι το σχολείο προετοιμάζει επαρκώς τους μαθητές για τη σωστή χρήση της τεχνητής νοημοσύνης;
16. Έχετε λάβει κάποια καθοδήγηση ή εκπαίδευση ως εκπαιδευτικός για τη χρήση AI;
17. Υπάρχουν κανόνες ή οδηγίες στο σχολείο σας σχετικά με τη χρήση τέτοιων εργαλείων;
18. Πιστεύετε ότι οι μαθητές κατανοούν πώς λειτουργούν τα εργαλεία AI και τι δεδομένα χρησιμοποιούν;
19. Θεωρείτε ότι υπάρχει κίνδυνος οι μαθητές να εμπιστεύονται υπερβολικά τις απαντήσεις του AI;
20. Πόσο σημαντικό θεωρείτε να διδάσκονται θέματα όπως η προστασία προσωπικών δεδομένων και η υπεύθυνη χρήση της τεχνολογίας;

Πώς πιστεύετε ότι θα εξελιχθεί η χρήση της τεχνητής νοημοσύνης στην εκπαίδευση τα επόμενα χρόνια;

21. Τι θα προτείνατε στους μαθητές σχετικά με τη χρήση AI;
22. Τι θα προτείνατε στους εκπαιδευτικούς;
23. Τι αλλαγές θα θέλατε να δείτε στο εκπαιδευτικό σύστημα όσον αφορά στην τεχνητή νοημοσύνη;